

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

**Podmínky, které tlumočníci mají při výkonu své profese.
Srovnání Prahy, Libereckého kraje a Olomouckého
kraje**

Bakalářská práce

2015

Karolina Habová

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Podmínky, které tlumočníci mají při výkonu své profese.
Srovnání Prahy, Libereckého kraje a Olomouckého
kraje**

**Work conditions of court interpreters. Comparison of
Prague, Liberec region and Olomouc region**

Bakalářská práce

Autor: Karolina Habová, Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a
překlad

Vedoucí práce: Mgr. Marie Sandersová, Ph.D.

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Podmínky, které tlumočníci mají při výkonu své profese. Srovnání Prahy, Libereckého kraje a Olomouckého kraje vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne.

Podpis

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. Marii Sandersové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a cenné rady, které mi v průběhu psaní poskytla. Dále bych chtěla poděkovat všem soudním tlumočnickům, kteří se zúčastnili mého výzkumu a přispěli tak ke vzniku této práce.

Obsah

1	Úvod	6
2	Teoretická část	8
2.1	Úvod do soudního tlumočení	8
2.1.1	Charakteristika	8
2.1.2	Historie	9
2.1.3	Zařazení soudního tlumočení	9
2.2	Specifika soudního tlumočení	10
2.2.1	Formy tlumočení	10
2.2.2	Nároky na soudního tlumočnicka	12
2.2.3	Pracovní podmínky	13
2.2.4	Role soudního tlumočnicka	14
2.3	Soudní tlumočení z právního hlediska	15
2.3.1	Situace v České republice	15
2.3.2	Právní normy	15
2.3.3	Zákon	16
3	Praktická část	19
3.1	Podstata výzkumu	19
3.2	Hypotézy	19
3.3	Metodika	20
3.4	Dotazník	21
3.5	Struktura dotazníku	21
3.6	Výsledky dotazníkového šetření	22
3.6.1	Liberecký kraj	22
3.6.2	Praha	33
3.6.3	Olomoucký kraj	42
4	Závěr	51
	Příloha	53
	Summary	56
	Bibliografie	58
	Internetové zdroje	59
	Anotace	60

1 Úvod

Tato bakalářská práce zkoumá podmínky, které mají soudní tlumočníci při výkonu své profese. Konkrétně zjišťuje, zda se podmínky liší v Libereckém kraji, Olomouckém kraji a Praze. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části bude představena profese soudních tlumočnicků. Vnímání soudních tlumočnicků se především v očích laiků neshoduje s tím, co toto povolání doopravdy obnáší. V první části bude soudní tlumočení vymezeno. Podle Robertse vytváří soudní tlumočení samostatnou kategorii stejně jako komunitní a konferenční tlumočení (Roberts, 2002). V následujících kapitolách bude zmíněno, že pod pojmem soudní tlumočnick se skrývají tlumočníci pracující jak pro soudy, tak pro policii. V práci budou rozebrána specifika tohoto povolání. Je potřeba také vymezit, jaká je role soudního tlumočnicka. Mikkelsonová uvádí, že rolí tlumočnicka je umožnit komunikaci mezi dvěma stranami, přičemž každá ze stran hovoří jiným jazykem. Každá země definuje rozdílně, kdo se může stát soudním tlumočnickem (Mikkelson, 2000, s. 1).

Na soudní tlumočnický jsou kladeny velké nároky. Následující kapitoly upřesní, co přesně soudní tlumočení obnáší. Soudní tlumočnick by měli perfektně ovládat všechny formy tlumočení. Štefčík upřesňuje, že by měli být schopni oboustranného jazykového převodu a také že se jedná především o převod jazykový, ale také o kulturní (Štefčík, 2010, s. 13–14).

Tato práce se zaměřuje na situaci v České republice. Zákon č. 36/1967 Sb.¹, o znalcích a tlumočnickách a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnickách vyhrazuji práva a povinnosti soudních tlumočnicků. Tento zákon také uvádí, jak a za jakých podmínek probíhá jmenování soudním tlumočnickem. Zákon pochází z roku 1967 a podle několika autorů (Dörfl, 2009; Ullrich, 2011) neodpovídá dnešní situaci a představuje pro tlumočnický zásadní problém.

Praktická část je založena na dotazníkovém šetření. Dotazník byl rozeslán respondentům z Libereckého kraje, Olomouckého kraje a z Prahy. Cílem šetření je zjistit, jak tlumočnick vnímají své pracovní prostředí, především jak hodnotí spolupráci se státními orgány. Výsledky budou následně porovnány mezi uvedenými kraji a zároveň také

¹ Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1967-36>

s výzkumem zaměřeným na postavení soudních tlumočnicků, který provedla Sojáková v roce 2011 (Sojáková, 2012).

Tato práce se zabývá dvěma hypotézami. První hypotéza tvrdí, že tlumočníci jsou nespokojeni se spoluprací se státními orgány, což potvrdí či vyvrátí otázka, v níž jsou respondenti tázáni, jak nahlízejí na spolupráci se státními orgány, a na ni pak další navazující otázky, v nichž již tlumočníci reflektovali konkrétní podmínky. Druhá hypotéza tvrdí, že tlumočníci nejsou dostatečně finančně ohodnoceni s ohledem na náročnost jejich povolání. Otázkou je, zda se odpovědi respondentů budou zásadně lišit ve třech zkoumaných krajích.

2 Teoretická část

2.1 Úvod do soudního tlumočení

Laik si pod pojmem soudní tlumočení může představit leccos. Ve většině případů se ale setkáme s představou, že soudní tlumočnick je osoba, která je předvolána před soud, aby přetlumočila soudní proces v případě, že jeden z účastníků řízení nerozumí jazyku jednání. Málokdo si ale je vědom toho, že pod tímto pojmem se skrývá mnohem víc. Následující kapitoly vše uvedou na pravou míru a bude v nich popsána charakteristika této profese.

2.1.1 Charakteristika

Tlumočení lze definovat jako zprostředkování komunikace mezi účastníky, kteří nehovoří stejným jazykem. Tlumočnick v této komunikaci působí jako prostředník a jeho cílem je zajistit, aby si zúčastněné strany porozuměly, což obnáší převod nejen jazykových aspektů, ale také kulturních.

Zjednodušeně by se dalo říci, že soudní tlumočení je omezeno na soudní prostředí. Již první odstavec této práce ale napovídá, že se jedná o velmi zjednodušený pohled na tuto profesi, a proto je třeba ho upřesnit. Podle Mikkelsonové může být termín *court interpreting* nahrazen například termínem *legal interpreting* nebo *forensic interpreting*. Termín *legal interpreting* se ale zdá obecnější a neomezuje se pouze na práci v soudních síních (Mikkelson, 2000, s. 1). Štefčík upřesňuje, že soudní tlumočení je ústní převod z jednoho jazyka do druhého ve stanoveném čase a místě, za předem daných podmínek a dodává také, že probíhá především v soudních síních. Nicméně termín *soudní tlumočnick* má již obecnější charakter a jeho působnost se rozšiřuje i mimo soudní síň, protože může tlumočit i pro státní orgány (Štefčík, 2010, s. 11–12). V českém kontextu se navíc pod pojmem soudní tlumočnick skrývá i překladatel soudních dokumentů. V neposlední řadě je potřeba zmínit, že již samotný název zákona, Zákon o znalcích a tlumočnicích, napovídá, že přináší řadu problémů, které se týkají vymezení tlumočnicků a existence pouze jediného zákona, který bere v potaz souhrnně soudní znalce, tlumočnicky i překladatele.

Podle těchto definic a termínů je zřejmé, že termín *soudní tlumočení* může být vymezen různě a jeden z aspektů, na který je třeba přihlížet, je daná země a její právní normy. Tato práce se zaměřuje na situaci v České republice a pojem soudní tlumočnick zde bude použit pouze ve smyslu ústního zprostředkování komunikace mezi dvěma stranami, které

hovoří jiným jazykem. Především v praktické části byli pro účely této práce vybráni pouze tlumočníci spolupracující s Policií České republiky nebo se soudy.

2.1.2 Historie

Za důležitý mezník pro rozmach tlumočení v České republice se považuje 2. polovina 20. století, a to s počátkem vzniku prvních tlumočnických oborů na vysokých školách. (Čeňková, 2001, s. 26). S ohledem konkrétně na soudní tlumočení Mikkelsonová uvádí, že nelze jasně říci, kam až sahá jeho historie, ale je zřejmé, že potřeba soudního tlumočení se objevila s prvními právními procesy (2000, s. 4). Čeňková pak již přesněji uvádí, že k nejvýznamnějšímu rozmachu došlo v poválečných procesech v Norimberku v letech 1945 až 1946 (Čeňková, 2008). Tato zasedání měla velký přínos pro vývoj především simultánního tlumočení, protože zde bylo poprvé použito tlumočnické zařízení (Mikkelson, 2000, s. 4). Dalším významným mezníkem pro rozmach soudního tlumočení v České republice bylo založení Komory soudních tlumočnicků, která „od roku 1996 hájí profesní, pracovní právní a sociální zájmy svých členů a organizuje terminologické semináře, konference, workshopy, kulturní a společenské akce nejen pro své členy a příznivce, ale i pro překladatele a tlumočnický obecně, studenty jazyků, právníky a další zájemce.“²

Tato komora stmeluje komunitu soudních tlumočnicků, nabízí jim různá školení, semináře, ale jejím hlavním posláním v současné době je usilování o zavedení nového zákona pro soudní tlumočnický obor.

2.1.3 Zařazení soudního tlumočení

Komunitní a konferenční tlumočení jsou dvě základní kategorie, které se, jak již jejich název napovídá, zaměřují na prostředí, v němž je tlumočeno. Otázkou je, zda soudní tlumočení lze zařadit do kategorie komunitního tlumočení nebo zda vytváří samostatnou kategorii. Phelanová uvádí, že v některých zemích může spadat do kategorie komunitního tlumočení (Phelan, 2001, s. 20). V českém prostředí je na soudní tlumočení pohlíženo jako na samostatné odvětví i přesto, že tlumočení pro policii nebo soudy může být považováno za tlumočení pro státní instituce (Roberts, 2002). Stejně jako každé povolání i toto přináší mnohá úskalí a je velmi důležité, aby státní orgány pochopily, jakou roli mají soudní tlumočníci. Phelanová konkrétně zmiňuje, že je důležité, aby soudní příslušníci a policisté

² Dostupné z: <http://www.kstcr.cz>

měli dostatečné znalosti, jak s tlumočnickými pracovat. Tlumočníci si zase musí být vědomi toho, že práce v tomto prostředí nemusí být vždy lehká. Tlumočnický může jednat s lidmi, kteří spáchali těžký zločin, nebo naopak s lidmi, kteří byli zneužití, s rodinami, jejichž člen byl zabit a podobně. Jeho role je zde pouze ve smyslu zprostředkovatele komunikace mezi dvěma stranami.

2.2 Specifika soudního tlumočení

Následující kapitoly se zaměří na konkrétní rysy, kterými se soudní tlumočníci vyznačují, například zda kromě terminologie potřebují mít další znalosti či dovednosti. Na začátek je potřeba si vymezit, jaká jsou specifika soudního tlumočení. Zda soudní tlumočníci využívají konsektivní i simultánní tlumočení, popřípadě co je pro tuto profesi používáno častěji a jaké to nese komplikace či výhody.

2.2.1 Formy tlumočení

Phelanová popisuje, že komunitní tlumočníci musí ovládat různé formy tlumočení, a to simultánní, konsektivní, šušotáž a nebo tlumočení z listu (2001, s. 22). To samé platí v případě soudních tlumočnicků.

2.2.1.1 Konsektivní tlumočení

Konsektivní tlumočení je založeno na tom, že si tlumočnický vyslechne daný úsek řečnickova projevu a poté ho převede do cílového jazyka (Phelan, 2001, s. 30). Může se jednat o velmi krátké úseky trvající například pouze dvě minuty, ale také o úseky velmi dlouhé, například dvacetiminutové. Zde je opět velmi důležitá komunikace mezi tlumočnickým a řečnickým a vzájemné respektování obou rolí. Konsektivní tlumočení klade velké nároky na paměť a na tlumočnickou notaci, a to obzvláště v případě soudního tlumočení, kdy je velmi důležité, aby tlumočnický bezchybně převedl veškeré relevantní informace. Nicméně podle Mikkelsonové velká část tlumočnicků ve Spojených státech si zapisuje pouze jména a různé názvy, tlumočnický totiž prohlašují, že pokud by si psali poznámky, jako například v případě konferenčního konsektivního tlumočení, ztratili by oční kontakt se svědkem (Mikkelson, 2000, s. 72). To je jeden rozdíl oproti konsektivnímu tlumočení v jiném než soudním prostředí a je zřejmé, že přináší opět větší nároky na soudní tlumočnický. Další rozdílností, kterou je potřeba zmínit, je problematika doslovného tlumočení. Nejedná se samozřejmě o přetlumočení slova za slovo, což nelze praktikovat v jakémkoliv kontextu. Podstatou je, že veškeré významové jednotky musí být převedeny do cílového jazyka. Jedná se například

o uhýbání v případě odpovědi na kladenou otázku, zdrženlivost, pauzy, hezitační zvuky, sebekorekce, intonace a podobně. V případě konferenčního tlumočení jsou z tlumočnickova projevu veškeré tyto aspekty vynechány. Projev soudního tlumočnicka musí ale co nejvíce reflektovat řeč svědka, proto musí zachovat veškeré aspekty jeho projevu. S tím souvisí opět speciální trénink soudních tlumočnicků a vyšší nároky na výkon této profese (Mikkelson, 2000, s. 71).

Mikkelsonová upozorňuje na fakt, že konsekutivní tlumočení je časově velmi náročné, a proto se v případě soudního tlumočení dá uplatnit například v případě svědecké výpovědi, kdy svědek je jediný, kdo nerozumí jazyku jednání a ostatní zúčastnění (obhájce, soudce, státní zástupce) jsou plně závislí na projevu tlumočnicka. V opačném případě, například při soudním řízení, všichni znají daný jazyk a musí tak čekat, než tlumočnick převede jejich projevy obžalovanému, což může být pro všechny strany velmi zdlouhavé. V některých zemích se však tato forma tlumočení používá i v případě soudního procesu, vyžaduje to ale značnou trpělivost od zúčastněných stran, které čekají na přednes tlumočnicka (Mikkelson, 2000, s. 70).

2.2.1.2 Simultánní tlumočení

Simultánní tlumočení lze definovat jako převod z jednoho jazyka do druhého, při němž tlumočnick začne mluvit téměř okamžitě poté, co řečnick vysloví nejmenší převoditelnou jednotku, které tlumočnick porozuměl. Nečeká tedy, až řečnick domluví. Při simultánním tlumočení je potřeba speciální vybavení, v podobě zvukotěsné kabiny, sluchátek a mikrofonu. Mikkelsonová uvádí, že v případě soudního tlumočení se tato forma využívá nejméně, a to zejména z důvodu značných finančních nákladů. Tento způsob tlumočení může v prostředí soudů nebo v policejním prostředí nahradit šušotáž (Mikkelson, 2000, s. 73). Tlumočnick a posluchač (může být i více posluchačů, maximálně však 3) sedí velmi blízko sebe, aby posluchač slyšel šeptané tlumočení. Tlumočnick navíc musí sedět v dobré vzdálenosti od řečnicka, aby ho dobře slyšel. Mikkelsonová uvádí, že tato metoda se využívá v případě kladení otázek směrem ke svědkovi. Jeho odpovědi na otázky jsou většinou tlumočeny již formou konsekutivního tlumočení. Upozorňuje také na to, že tuto metodu nevyžívají všechny země, a to z toho důvodu, že simultánní tlumočení je velmi složitý proces a vyžaduje kvalifikované tlumočnicky. V některých zemích jsou ale nároky velmi nízké a tlumočnicki pracující pro státní orgány nemusí být v simultánním tlumočení tak zblhlí. Soudy by proto měly začít klást na své tlumočnicky větší nároky. Navíc také může

dojít k tomu, že se i kvalifikovaný a profesionální tlumočnický dopustí při simultánním tlumočení chyb, soudy a policie by si proto měly být vědomi toho, že tlumočnický potřebuje časté pauzy. Doporučuje se také, aby tlumočnický pracovali ve dvojicích a mohli se po úsecích střídat. Zde lze ale narazit na problém týkající se nedostatku tlumočnický pro některé jazykové kombinace. Dalším problémem může být syntax. V němčině například může dojít k tomu, že sloveso se vyskytne až na konci věty, což může být pro překlad komplikované a dlouhé věty velmi složité. Tlumočnický často používají tzv. neutrální fráze, aby získali čas, než se dozví zbytek informace od řečnický (Mikkelson, 2000, s. 73–74).

2.2.2 Nároky na soudního tlumočnický

První důležitý aspekt, který je potřeba zmínit, je náročnost v případě oboustranného tlumočení. Na rozdíl například od konferenčního tlumočení, kde práce tlumočnický velmi často spočívá v převodu z cizího jazyka do jeho mateřského, soudní tlumočnický musí perfektně ovládat oboustranný proces, což s sebou samozřejmě nese i převod kulturních jevů, jak uvádí Štefčík (2010, s. 13–14). To může být velmi náročné z pohledu znalosti terminologie, právního systému i kultury dané země. Tlumočnický se nadále během procesu mohou setkat s klienty, kteří hovoří nářečím, používají hovorový jazyk, slang. Samozřejmě i konferenční tlumočnický se setkávají se slabšími řečnický, kteří navíc ne vždy hovoří svým mateřským jazykem. Tlumočnický ale stále do jisté míry vědí, co mohou očekávat a řečnický má svůj projev připravený.

Velká většina tlumočnický, nehledě na to, zda se jedná o začátečnický nebo o profesionála, jistě potvrdí, že tlumočení si žádá jistou praxi, ale také psychickou odolnost. Pro soudní tlumočnický toto platí dvojnásobně. Komunitní tlumočení obecně se vyznačuje tím, že tlumočnický velmi často nemůže odhadnout, co ho při tlumočení čeká a čelí klientům, kteří nemusí být zvyklí na přítomnost tlumočnický. V případě soudního tlumočení může tlumočnický dostat materiály s předstihem a do jisté míry se na daný případ připravit. To ale neplatí pro všechny případy.

Tato práce již na začátku vymezila, že pod pojmem soudní tlumočení se skrývá také tlumočení pro policii. V tom případě si lze představit případ, kdy je tlumočnický uprostřed noci povolán na policii, aby přetlumočil výslech právě zadrženého cizince, který nerozumí česky a potřebuje tedy tlumočnický. Cizinec nemusí vždy řádně spolupracovat, může být negramotný, může mluvit hovorově nebo s problematickým nářečím. V jiném případě je tlumočnický povolán k případu, ve kterém tlumočí pro svědky nehody nebo pozůstalé, přičemž

tito lidé jsou ve špatném psychickém stavu, jsou rozrušení. To byly pouze ukázky situací, do nichž se tlumočnický může dostat a na něž se vždy nedá dostatečně dopředu připravit. I v takových případech je ale tlumočnický povinen předat úplnou informaci a chovat se pohotově. Klienti také mohou být ve velmi zoufalé životní situaci, a tudíž mají tendenci spoléhat na tlumočnický a očekávat od něj pomoc. Tlumočnický by samozřejmě měl být nestranný, nelze ale nalézt jednu poučku, která by se dala uplatňovat ve všech případech stejně. Vždy velmi záleží na konkrétní situaci.

Další problematickou skupinou, která vyžaduje spolupráci se zkušenými tlumočnickými, jsou děti. Jakákoliv práce s dětmi si žádá zkušené lidi, kteří k nim mají kladný vztah. V tak stresujícím prostředí, jakým je soud nebo policie, to platí dvojnásobně. Phelanová upozorňuje, že tlumočnický pracující s dětmi, by měli být trpěliví, empatičtí a je velmi důležité, aby si dítě tlumočnický oblíbilo (Phelan, 2001, s. 51–52). Pokud bude dítě tlumočnický důvěřovat, určitě to značně urychlí proces.

Dále je také potřeba pohlédnout na dané situace z druhé strany a otázkou je, zda si jsou státní orgány vědomi úskalí, jimž musí soudní tlumočnický čelit, a zda jsou tedy schopny je respektovat a připravit pro ně vhodné pracovní prostředí. Tato problematika bude blíže rozebrána v praktické části, jejíž součástí jsou dotazníky, které byly směřované soudním tlumočnickým, a kde několik otázek zjišťovalo, jak funguje spolupráce se státními orgány.

2.2.3 Pracovní podmínky

Pracovní podmínky soudních tlumočnický se liší v závislosti na tom, zda pracují pro soudy či pro policii. Tlumočnický povolání policií pracují pod velkým časovým nátlakem. Policisté občas preferují povolat tlumočnický, kteří nejsou na seznamu, preferují dostupnost tlumočnický především v urgentních případech, to ale může být na úkor kvality. Obzvlášť v případě nezapsaných tlumočnický v takovýchto urgentních případech není možné kontrolovat, zda jsou dostatečně kvalifikovaní. Zásadním kritériem je navíc cena. Nízké ohodnocení se velmi úzce pojí s kvalitou. Dobří a kvalifikovaní tlumočnický se často nespokojí se špatnými odměnami za svou náročnou profesi (ImPLI, 2010, s. 17). Rozdíl je také v tom, zda tlumočnický pracují na volné noze či na plný úvazek. Práce na plný úvazek zajišťuje tlumočnickým finanční jistotu a stabilitu. Jak již bylo zmíněno, soudní tlumočnický toto očekávat nemohou, a to především ti pracující pro policii (Edwards, 1995, s. 9).

Co se týče pracovní doby, i ta je u soudních tlumočnicků velmi nestálá a často náročná. Tlumočníci mohou být povoláni v jakoukoliv denní dobu bez ohledu na to, zda je den či noc, pracovní den či víkend. Některé procesy mohou trvat až několik hodin, tlumočnick má však právo požádat kdykoliv o pauzu i přesto, že státní úředníci si přejí pokračovat. Tlumočnick by také měl být obeznámen s okolnostmi daného případu a mít možnost nahlédnout do materiálů s předstihem. Jak je ale uvedeno v závěrečné zprávě ImPLI (Improving Police and Legal Interpreting), toto se ve většině zemí neseťkává s úspěchem, protože policisté si neuvědomují roli tlumočnicků (ImPLI, 2010, s. 18). Respondenti ze tří zkoumaných krajů měli v dotazníku zodpovědět, zda jim státní instituce poskytují dostatečné množství pauz během úkonu a zda dostávají materiály s předstihem. Tímto se potvrdí, či vyvrátí teorie, zda i státní orgány v České republice, konkrétně ve třech zkoumaných krajích, respektují práci soudních tlumočnicků.

2.2.4 Role soudního tlumočnicka

Soudní tlumočnick je velmi důležitou součástí procesů, jichž se účastní strana, která nehovoří jazykem jednání.

Pohled na to, jaká je jeho role při daném procesu se může značně lišit. Haleová představila pět rolí, ve kterých se může tlumočnick vyskytnout a může na něj být takto pohlíženo. Tyto role se liší v tom, zda je tlumočnick aktivní nebo pasivní součástí komunikace, zda je spíše pomocník státních orgánů nebo pomocník vyslychaného. Dochází však k závěru, že jedinou možnou efektivní rolí soudního tlumočnicka je zprostředkovat komunikaci, a tím se osoba hovořící cizím jazykem dostane do stejné pozici jako rodilý mluvčí (Hale, 2008, str. 119).

Situace během soudního procesu může být pro všechny zúčastněné strany velmi stresující. Tlumočnick je postaven do takové role, v níž jsou na něj kladeny velké nároky. Mikkelsonová uvádí, že výslech svědka je obzvlášť velmi náročný, protože jeho výpověď musí od tlumočnicka znít stejně přesně jako od samotného svědka. Dochází občas také k tomu, že zúčastněné strany mají námitky k tomu, co tlumočnick přednese i přesto, že je jeho výpověď správná (Mikkelson, 2000, s. 45).

Jednou z tlumočnickových povinností, která je uvedena jak v zákoně³, tak v etickém kodexu⁴, je nestrannost. I přesto, že se to může zdát jako jednoduchý požadavek, Mikkelsonová uvádí některá úskalí s tímto spojená. Pro tlumočnicka může být lákavé dovysvětlit kontext nebo konkrétní výraz za účelem lepšího porozumění, zde ale může nastat problém, jelikož tlumočnick může být obviněn, že je nakloněn jedné ze stran (Mikkelson, 2000, s. 45–46).

2.3 Soudní tlumočení z právního hlediska

Následující kapitoly se zaměřují na situaci soudního tlumočení konkrétně v České republice. Soudním tlumočnickem se člověk nestane ze dne na den, a proto je potřeba vymezit si danou situaci s ohledem na právní předpisy a na zákon vymezující tuto profesi.

2.3.1 Situace v České republice

Mikkelsonová uvádí, že rolí tlumočnicka je umožnit komunikaci mezi obžalovaným (popř. obviněným) a soudci nebo ostatními pracovníky, protože každá ze stran hovoří jiným jazykem. Pokud kdokoliv stane před soudem a nerozumí jazyku daného právního systému, má právo na tlumočnicka. Ne v každé zemi je ale přesně definováno, kdo se může stát soudním tlumočnickem (Mikkelson, 2000, s. 1). Následující kapitoly se zaměří na právní úpravu v České republice.

2.3.2 Právní normy

Právo na spravedlivý proces zajišťuje Listina základních práv a svobod, konkrétně pak pátá hlava. Článek 36 uvádí, že „každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“⁵ Vzhledem k výskytu několika národnostních menšin na území České republiky je potřeba tento článek dále upravit, aby právo na spravedlivý proces měl každý bez ohledu na to, jakým jazykem hovoří. To je vyhrazeno v článku 37, odstavci 4, který stanovuje, že „kdo prohlásí, že

³ Zákon č.36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících; dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1967-36>

⁴ Etický kodex; dostupné z: <http://www.kstcr.cz/cz/kst-cr-eticky-kodex>

⁵ Listina základních práv a svobod; dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka.“⁶ Pokud by takové osobě nebyl tlumočník ustanoven, přichází tato o svá práva na obhajobu.

2.3.3 Zákon

Z pohledu soudních tlumočnicků je však důležitější právní úprava, kterou je Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, v nichž jsou uvedeny práva a povinnosti osob vykonávající tyto profese. Zákon pochází z roku 1967 a i přesto, že je již více než čtyřicet let starý, jedná se o nejaktuálnější a stále platnou verzi zákona. S jistotou lze ale říci, že se situace za tuto dobu značně změnila a to nejen z právního hlediska, ale také z ekonomického. To ve své publikaci potvrzuje také Dörfl (2009, VII).

Komora soudních tlumočnicků se tedy již několikátým rokem snaží o novelu zákona nebo o zavedení nového, který by zohledňoval činnost znalců a tlumočnicků zvlášť. Do skupiny tlumočnicků patří také překladatelé, ale zákon je platný pro všechny tyto profese. V zákonu byly od doby jeho platnosti provedeny pouze drobné změny, které úplně nesouvisely s činností znalců či tlumočnicků. Tyto úpravy však jsou nedostačující a současné podmínky si vyžadují mnohem zásadnější zásah (Ullrich, 2011).

Podle zákona mohou tlumočnickou činnost vykonávat pouze ti, kteří jsou zapsáni do seznamu tlumočnicků (§ 2 odst. 1). Výjimku tvoří pouze *ad hoc* tlumočníci. Ti nejsou do seznamu zapsaní, státní orgány je však mohou povolát v rámci jednoho konkrétního případu. Takových kvalifikovaných tlumočnicků využívají státní orgány v případě, že je nedostatek zapsaných tlumočnicků pro daný jazyk, nebo pokud žádný ze zapsaných tlumočnicků není právě k dispozici (Dörfl, 2009, s. 14).

Pro zapsání je potřeba splnit několik podmínek. Podle § 4 se jedná například o státní občanství České republiky, bezúhonnost, potřebnou kvalifikaci, která je upřesněna pouze tak, že tlumočnick musí mít znalosti v oboru a znalosti daného jazyka, se kterým pracuje. Tlumočnick musí se jmenováním souhlasit.

⁶ Viz pozn. 5

Poté, co je tlumočník jmenován, je povinen složit slib, který zní:

„Slibuji, že při své znalecké (tlumočnické) činnosti budu přesně dodržovat právní předpisy, že znaleckou (tlumočnickou) činnost budu konat nestranně podle svého nejlepšího vědomí, že budu plně využívat všech svých znalostí a že zachovám mlčenlivost o skutečnostech, o nichž jsem se při výkonu znalecké (tlumočnické) činnosti dozvěděl.“ (§ 6 odst. 2)

Tlumočník je tedy vázán mlčenlivostí a je povinen být nestranný. Pokud tlumočník splňuje tyto dvě podmínky, vytváří záruku ochrany práv obou zúčastněných stran procesu (Dörfl, 2009, s. 31).

Výše odměn, na které mají tlumočníci právo, se liší podle množství vykonané práce (§ 17 odst. 2). Konkrétní částka je uvedena ve vyhlášce k provedení zákona o znalcích a tlumočnících č. 37/1967 Sb., která činí 100 – 350 Kč za hodinu tlumočnického úkonu z mateřského jazyka do cizího a 150 – 350 Kč za hodinu tlumočení mezi dvěma cizími jazyky (§ 17). Podle zákona mají tlumočníci také nárok na náhradu nákladů, které mohou souviset například s cestovními výdaji, s náhradou ušlého výdělku nebo po schválení státní mocí může být tlumočnickovi proplaceno přibrání konzultanta. Poslední novela vyhlášky 432/2002 Sb. je tedy nejaktuálnější úpravou vyhlášky, která nabízí možnost zvýšení odměn například v případě náročného nebo velmi odborného tlumočení, příplatek je také za africké a asijské jazyky, za provedení úkonu v den pracovního volna nebo v noci. O výši odměny rozhoduje orgán, pod který tlumočník spadá a který ho ustanovil (Dörfl, 2009, s. 109–110). Záleží tedy na jednotlivých orgánech, zda tlumočnickovi připustí příplatek, pokud jeho tlumočnický úkon bude spadat do jedné z výše zmíněných kategorií. Novela navíc pochází z roku 2002, lze tedy připustit, že ekonomická situace se za tu dobu změnila a výše zmíněná částka i v případě příplatků nebude pro tlumočnické dostatečná. Komora soudních tlumočnicků předložila v roce 2013 svůj návrh týkající se výše odměn. Zde stojí za zveřejnění například náhrada za promeškaný čas (čas strávený na cestě, promeškaný čas v případě opožděného zahájení procesu), tlumočnickovi by měla být uhrazena částka 1 000 Kč v případě, že se dostavil na jednání, které bylo následně zrušeno. Tento návrh také představuje minimální počáteční odměnu ve výši 1 000 Kč za první tři hodiny práce (započítává se i doba strávená na cestě nebo doba čekání) a 350 Kč za každou další započatou hodinu (Soudní tlumočník, 2013, str. 24).

Jak již zde bylo zmíněno, zákon je starý 48 let, poslední novela proběhla v roce 2011 (153/2011) a i přesto, že tato novela představuje změnu podmínek pro jmenování tlumočnickem a zavádí přestupky pro tlumočnické, je zde potřeba vytvořit zákon zcela nový.

To uvádí Ullrich ve svém článku a srovnává situaci v České republice se situací na Slovensku, které přijalo nové předpisy v roce 2004 (Ullrich, 2011). Jak již bylo zmíněno, komora soudních tlumočnicků o toto usiluje již několikátým rokem.

3 Praktická část

3.1 Podstata výzkumu

V teoretické části byla představena profese soudních tlumočnicků a blíže v ní bylo znázorněno, co toto povolání obnáší. Soudní tlumočníci mají velmi náročnou úlohu v celém procesu a je tedy důležité, aby je státní orgány respektovaly a uvědomovaly si náročnost tohoto povolání. I přesto, že někteří soudci a policisté mohou být na spolupráci s tlumočnický zvyklí, v této části bude práce zjišťovat, zda to správně funguje i v praxi.

Praktická část se zaměřuje na situaci v České republice, a to konkrétně ve třech krajích – Praha, Liberecký a Olomoucký. Dotazník byl směřován soudním tlumočnickům a zabývá se tedy pouze jejich pohledem na spolupráci se státními orgány. Sojáková se ve své práci také zaměřuje na situaci soudních tlumočnicků, ale zkoumá ji jak z pohledu tlumočnicků, tak z pohledu soudců a policistů (Sojáková, 2012).

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jak jsou tlumočníci spokojeni se spoluprací s policií a se soudy. Konkrétně se výzkum zaměřuje na podmínky, které tlumočníci mají při výkonu své profese. Sojáková ve své práci provádí výzkum, jehož výsledky uvádí, že tlumočníci shledávají jako nejproblematičtější finanční ohodnocení s ohledem na náročnost jejich profese a potvrzují také, že státní orgány dostatečně nerespektují soudní tlumočnický a neuvědomují si náročnost tohoto povolání. Výzkum Sojákové byl proveden v roce 2011, cílem této práce je zjistit, zda se podmínky od té doby zlepšily a zda výsledky jejího šetření platí rovnoměrně pro tři následující zkoumané kraje – Praha, Liberecký a Olomoucký.

3.2 Hypotézy

Na základě těchto poznatků vznikají dvě hypotézy o podmínkách, které mají soudní tlumočníci při výkonu své profese ve výše zmíněných krajích.

1. Tlumočníci jsou obecně spíše nespokojeni se spoluprací se státními orgány.
2. Tlumočníci nejsou dostatečně finančně ohodnoceni s ohledem na náročnost této profese.

3.3 Metodika

Výzkum se uskutečnil na základě metodiky případových studií. V případě případové studie je možné zkoumat pouze několik málo jedinců, čímž se tato metoda liší oproti statistickému shromažďování dat, které se provádí mezi mnoha jedinci. Za účelem této bakalářské práce, ve které byla shromažďována data od respondentů ze tří krajů v České republice, a jejichž počet v každém kraji činil 20 jedinců, je volba případové studie přínosná.

Případová studie se řadí mezi metody s kvalitativním přístupem. Jejím cílem je popsat a porozumět zkoumaným případům, najít souvislosti a na základě toho lépe porozumět jiným zkoumaným případům. Existují autoři jako Stake, Yin, nebo Simons, kteří případovou studii definují různě, shodují se ale v tom, že se jedná o přístup, který zkoumá jedince nebo několik jedinců různými metodami s cílem hluboce těmto jedincům porozumět (Jelínková, M. In Nekola a kol., 2011, s. 197). Případová studie je charakteristická vymezením otázek, na jejichž základě probíhá sběr dat a jejich analýza. Podle Hendla se případové studie dělí na základě zkoumaného případu na Osobní případovou studii, Studii komunit, Studium sociálních skupin, Studium organizací a institucí a Zkoumání událostí a vztahů (Hendl, 2005, s. 106–110).

Stake rozděluje případovou studii na intrinsitní, instrumentální a kolektivní. Přístup Yina se značně liší od teorií, se kterými přišel Stake. V této práci se uplatní metoda kolektivní, která hloubkově zkoumá více případů a napomáhá tak širšímu náhledu do dané problematiky. Yin případovou studii dělí na exploratorní, explanatorní, deskriptivní a evaluační. Podle tohoto rozdělení výzkum této práce spadá pod evaluační přístup, který může být kombinací ostatních přístupů, ale zaměřuje se především na hodnocení (Hendl, 2005, s. 106–110). Vznik případové studie je podmíněn následujícím postupem.

1. Určit výzkumné otázky
2. Vybrat relevantní data
3. Vybrat způsob získávání dat
4. Analyzovat data

(Jelínková M. In Nekola a kol., s. 191).

Metoda případové studie zajišťuje přínos detailních informací a hlubšího pochopení zkoumané problematiky. Samozřejmě i tato metoda s sebou přináší úskalí, která tkví

především v generalizaci. Jak již bylo výše zmíněno, v některých případech se zkoumá pouze jeden či velmi málo jedinců a je potřeba brát v úvahu, že na základě jednoho zkoumání nelze vyvozovat zásadní výsledky.

3.4 Dotazník

Dotazník byl vytvořen pomocí nástroje *Google Docs*, byl tedy k dispozici v elektronické podobě především z toho důvodu, že ho lze snadno zaslat respondentům do požadovaných krajů. Dotazník obsahoval několik otázek, na které respondenti odpovídali pouze zaškrtnutím jedné možnosti, u několika otázek byl prostor pro komentáře či vyjádření možnosti, která nebyla v nabídce. Pouze poslední otázka byla otevřená a respondenti zde mohli vyjádřit svůj názor, v čem podle nich tkví nejzásadnější problém při spolupráci se státními orgány, tato otázka ale nebyla povinná. Elektronická verze dotazníku, která obsahuje jasné a jednoduché otázky, je výhodná, protože respondentům nezabere moc času a jsou ochotni přispět k jeho vyplnění.

V první fázi sběru dat bylo potřeba získat e-mailové adresy respondentů, které jsou dostupné na oficiálních webových stránkách českého soudnictví.⁷ Zde jsou jednotliví soudní tlumočníci zařazení podle krajů, což značně zjednodušilo hledání adres tlumočnicků pouze ve třech zkoumaných krajích. Celkově dotazník vyplnilo více než 60 respondentů. Poté, co bylo získáno 20 respondentů z každého kraje, byl sběr dat ukončen.

3.5 Struktura dotazníku

Dotazník obsahoval celkem 16 otázek. První 2 otázky se zaměřovaly na obecné informace o pohlaví respondenta a upřesnění, z jakého kraje pochází. V této otázce byly mezi odpověďmi na výběr i jiné kraje než ty, kterými se tato práce zabývá. Ve fázi vytvoření dotazníku autorka této práce zamýšlela, že bude zkoumat všechny kraje a první vlna dotazníků byla zaslána tlumočnickům ze všech krajů. Následně si autorka zvolila za cíl zkoumat pouze kraje Liberecký, Olomoucký a Prahu, a tak další dotazníky byly zaslány tlumočnickům působícím pouze v těchto krajích. Následující tři otázky zjišťovaly, jak dlouho již tlumočníci vykonávají svou profesi, jak často spolupracují s policií či se soudy a zda s některou institucí spolupracují intenzivněji. Podle této otázky bude možné určit, zda

⁷ Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>

tlumočníci pracující pro policii vnímají spolupráci s ní jinak než tlumočníci pracující pro soudy.

Další část dotazníku směřovala již ke konkrétním názorům tlumočnicků. V této části analýzy dat bude ke každé otázce k nahlédnutí graf. Grafy budou označeny číslem 1–10 a písmeny L – Liberecký kraj, P – Praha a O – Olomoucký kraj. Jeden z grafů tedy může být označen například takto: Graf L1. Autorka této práce se pomocí otázek snažila zjistit, zda jsou tlumočníci obecně spokojeni se spoluprací se státními orgány, dále zda dostávají materiály pro tlumočení dostatečně s předstihem, zda jim státní orgány poskytují dostatečné množství pauz během úkonu. Další otázky směřovaly k finančnímu ohodnocení: zda jsou tlumočníci spokojeni s výší platu a zda jsou spokojeni se způsobem vyplácení. V neposlední řadě se výzkum týká časové náročnosti výkonu práce tlumočnicka. Respondenti byli dotázáni, zda dochází k odkladům procesů. Tlumočníci také zodpovídali otázku týkající se rovnocennosti mezi nimi a státními orgány, zde bude zjišťováno, zda si tlumočníci myslí, že jsou státní orgány schopny docenit význam jejich povolání. Další otázka směřovala na subjektivní vnímání tohoto povolání očima samotných tlumočnicků, zda tlumočníci vnímají své pracovní prostředí depresivně nebo zda na ně působí jako každé jiné. V poslední části dotazníku měli respondenti možnost vyjádřit svou nespokojenost a případně poskytnout pro účely tohoto výzkumu svůj názor na spolupráci se státními orgány. Mohli zde vyjádřit, v čem vidí největší problém a zda je napadá nějaká možnost, jak by daný problém řešili.

3.6 Výsledky dotazníkového šetření

3.6.1 Liberecký kraj

Z celkového počtu 20 respondentů z Libereckého kraje vyplnilo dotazník 11 žen a 9 mužů. Poměr je pro tento kraj velmi vyrovnaný.

V další fázi respondenti odpovídali na otázku, jak dlouho již vykonávají profesi soudního tlumočnicka. Polovina respondentů (10) zde zvolila odpověď „10–20 let“. Další výrazný počet tlumočnicků (7) vykonává praxi již více jak 20 let. Pro odpověď „3–10 let“ se rozhodli 2 tlumočníci a nejméně zastoupená možnost „méně jak 3 roky“ byla zvolena pouze jedním tlumočnickem. Z toho vyplývá, že 85 % tlumočnicků vykonává praxi po dobu nejméně deseti let, z čehož lze usoudit, že v Libereckém kraji působí spíše tlumočníci, kteří mají již mnohem více zkušeností a někteří vykonávají svou profesi i v pokročilém věku i přesto, že by již měli nárok na odchod do důchodu.

Velká většina tlumočnicků (70 %) je státními orgány povolávána v rozmezí sedmkrát až třicetkrát ročně. Konkrétně největší počet respondentů (8) zvolilo, že tlumočí 13–30 úkonů do roka a 6 tlumočnicků 7–12 úkonů. Obě okrajové možnosti byly zastoupeny v menší míře. 2 respondenti tlumočí pro státní orgány více jak čtyřicetkrát. Méně jak 6 úkonů tlumočí ročně 4 respondenti, mezi nimiž jsou především tlumočníci s praxí delší než 10 let. Z toho lze usoudit, že tito tlumočníci se tomuto povolání již nevěnují zcela naplno. Naopak jeden z respondentů, který tlumočí více jak 40 zakázek ročně, svou praxi vykonává již přes 20 let.

Z dotázaných respondentů pracuje jen velmi malý počet (3) pouze pro policii. Nejvíce respondentů (9) tlumočí spíše pro soudy a zbytek (8) nejen pro soudy, ale také pro policii.

Další otázky se zabývají již konkrétními problémy a zjišťují osobní názory tlumočnicků. Zde měli tlumočníci také na výběr z možností, u některých otázek mohli zvolit vlastní odpověď. Pouze poslední otázka umožňovala tlumočnickům svou odpověď vepsat podle vlastního uvážení.

Spolupráce se státními orgány

Graf L1. Spokojenost se spoluprací se státními orgány

Tato otázka se zaměřovala na to, zda jsou tlumočníci spokojeni se spoluprací se státními orgány. Výrazné většině, která činí 90 %, spolupráce se státními orgány vyhovuje. V Grafu L1 jsou uvedeny přesné procentuální údaje ke každé odpovědi. 11 respondentů zvolilo možnost „spíše spokojen/a“ a 7 respondentů odpovědělo, že jsou spokojeni. Nespokojenost projevili pouze dva tlumočníci, z nichž jeden zvolil možnost „spíše

nespokojen/a“ a jeden „nespokojen/a“. Oba tlumočníci pracují pro rozdílnou instituci a z tak malého počtu nelze usuzovat, v čem tkví největší problém jejich nespokojenosti.

Poskytování materiálů

Graf L2. Poskytování materiálů před daným tlumočením

65 % respondentů jsou materiály pro dané tlumočení dodávány s dostatečným předstihem. Graf 2 uvádí přesná procenta pro jednotlivé odpovědi. Na otázku, zda dostávají materiály dostatečně s předstihem, odpovědělo 7 respondentů „ano“ a 6 respondentů „spíše ano“. Již menší počet (3) odpověděl, že materiály spíše nedostávají a 4 respondenti zvolili možnost „ne“. Mezi těmito tlumočníky, kteří jsou spíše nespokojeni s poskytováním materiálů, je velká část těch, kteří pracují spíše pro policii nebo pro oba orgány zhruba stejně. Zde si lze představit, že tlumočnick je uprostřed noci povolán na policii, aby tlumočil výslech právě zadrženého cizince. Jelikož se jedná o akutní případ a potřebují s danou osobou komunikovat ihned, není možné tlumočnickovi poskytnout jakékoliv materiály předem.

Pauzy během tlumočnického úkonu

Graf L3. Pauzy během tlumočnického úkonu.

V této části se tlumočníci soustředili na to, zda jim státní orgány poskytují adekvátní množství pauz. V teoretické části již bylo popsáno, jak je tlumočení v mnoha ohledech náročné. Konferenční tlumočníci jsou většinou obeznámeni, jak dlouho budou jednotlivé projevy trvat. Při komunitním tlumočení to jistě není, a proto je potřeba přestávky korigovat, aby si tlumočnick mohl odpočinout, ulevit hlasu nebo se například občerstvit. Graf L3 procentuálně znázorňuje, zda si tlumočníci myslí, že jim státní orgány poskytují dostatečné množství pauz. 75 % respondentů shledává množství přestávek pozitivně. Největší počet respondentů (8) odpovědělo „ano“ na otázku, zda během úkonu mají adekvátní množství pauz. Další významný počet (7) zvolilo odpověď „spíše ano“. 3 respondenti zvolili, že množství pauz je spíše neadekvátní a pouze 2 shledávají, že během tlumočnického úkonu mají nedostatek pauz.

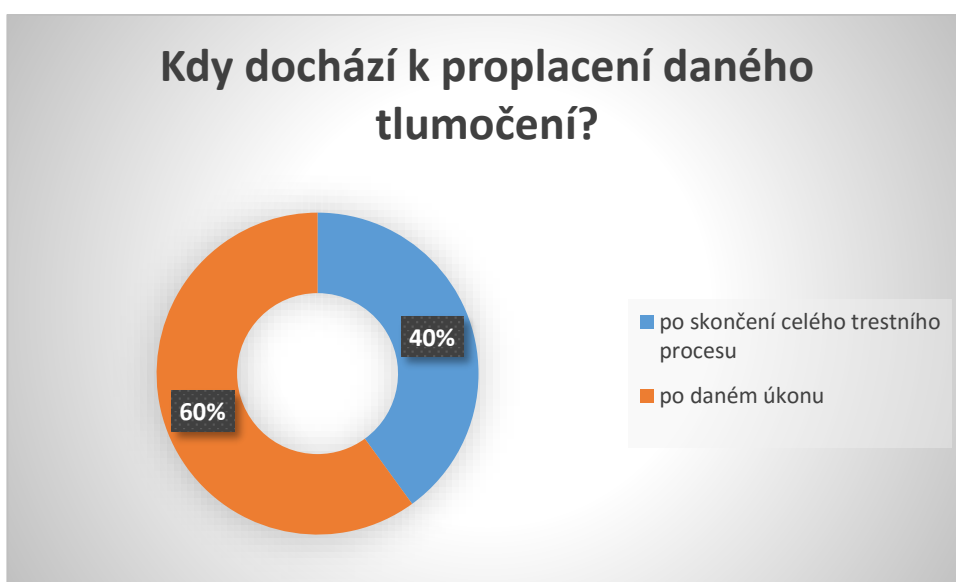
Finanční ohodnocení

Graf L4. Spokojenost s finančním ohodnocením

55 % respondentů shledává finanční ohodnocení jako spíše nedostačující nebo nedostačující. Graf L4 znázorňuje dané odpovědi v procentech. 5 respondentů zvolilo odpověď, která uvádí, že jsou spíše nespokojeni s financemi a 6 respondentů uvedlo, že jsou nespokojeni. Překvapivé je, že stejný počet respondentů (6) uvedl, že shledávají finanční ohodnocení jako spíše dostatečné. Nejmenší počet tlumočnicků (3) uvedl, že jsou s financemi spokojeni.

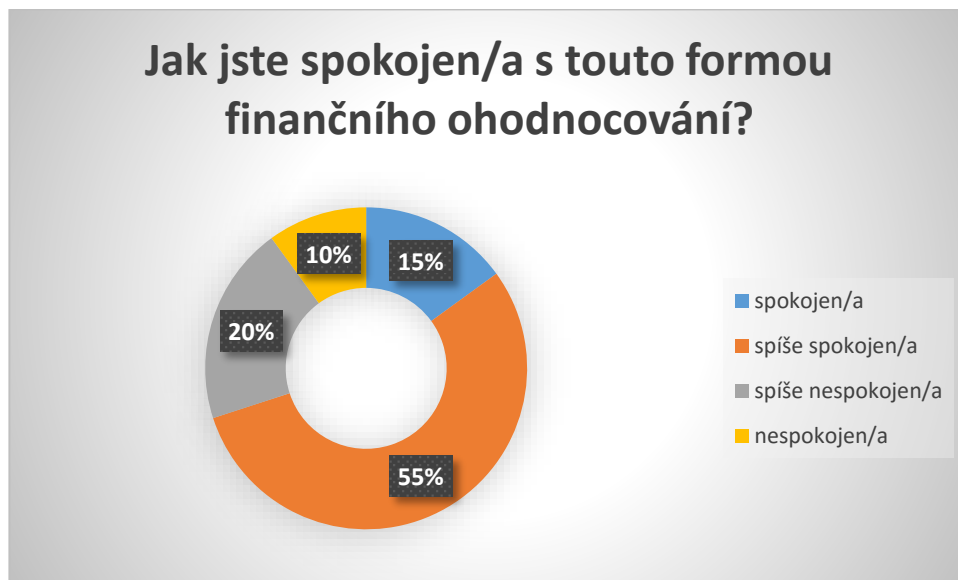
Proplácení tlumočení

Graf L5. Proplácení tlumočení

Následující otázka, týkající se stále financí, směřovala k tomu, zda tlumočníci dostávají výplatu po skončení daného tlumočnického úkonu, nebo až po skončení celého procesu. 60 % respondentů (12) uvedlo, že tlumočení je jim proplaceno po daném úkonu. Zbýlý počet, tedy 40 % respondentů (8) označilo možnost znázorňující, že tlumočení je jim proplaceno až po skončení celého procesu.

Spokojenost s formou finančního ohodnocování

Graf L6. Spokojenost s formou finančního ohodnocování

Tato otázka je poslední týkající se financí. V předchozí otázce byli tlumočníci tázáni, jakým způsobem dochází k proplácení jednotlivých zakázek. Tato se soustředí na to, zda jsou spokojeni s formou vyplácení. V Grafu L6 jsou uvedena procenta jednotlivých odpovědí. 70 % respondentů vyhovuje způsob vyplácení zakázek. Z nich 3 tlumočníci zvolili odpověď „spokojen/a“ a 11 „spíše spokojen/a“. Negativní pohled na zmíněnou problematiku má dohromady 30 % respondentů, z nichž 4 spíše nevyhovuje forma finančního ohodnocování a 2 nevyhovuje. Z těchto šesti respondentů 5 odpovědělo na předchozí otázku, že k proplácení dochází až po skončení celého procesu ne bezprostředně po skončení daného tlumočnického úkonu, z čehož může vyplývat jejich nespokojenost, kdy finanční odměnu za daný úkon mohou dostat třeba i s ročním zpožděním. To se bude lišit v závislosti na složitosti daného případu, na kterém se podíleli.

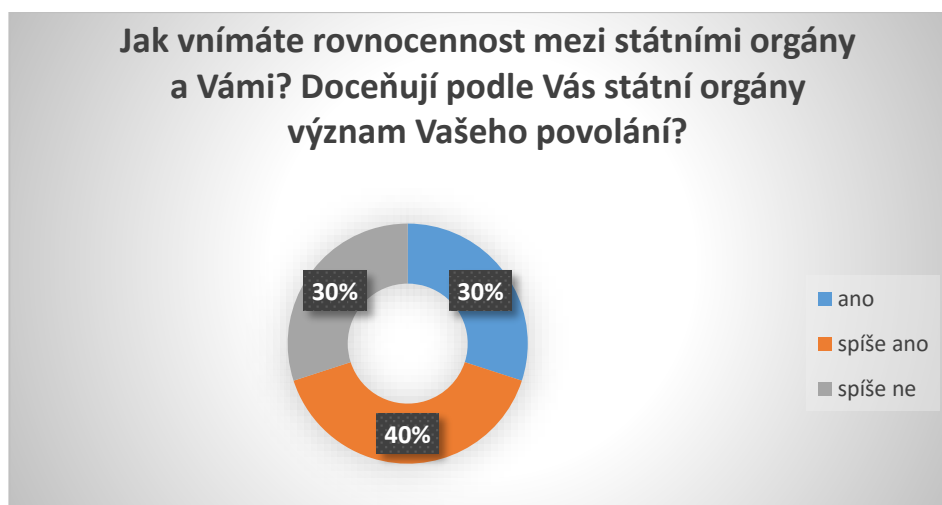
Časová náročnost

Graf L7. Časová náročnost této profese

V této části měli tlumočníci za úkol odpovědět na otázku týkající se časové náročnosti tohoto povolání, přičemž měli vzít v potaz dojíždění, délku procesů apod. Velká část respondentů Libereckého kraje (80 %) shledává časovou náročnost tohoto povolání jako problematickou. 14 respondentů zvolilo odpověď spíše náročné a další 2 odpověděli, že jejich povolání je z časového hlediska velmi náročné. Pouze malý počet respondentů neshledává své povolání náročným. 2 respondenti zvolili možnost „spíše nenáročné“ a 2 „nenáročné“.

Rovnocennost mezi státními orgány a tlumočníky

Graf L8. Rovnocennost mezi státními orgány a tlumočníky.

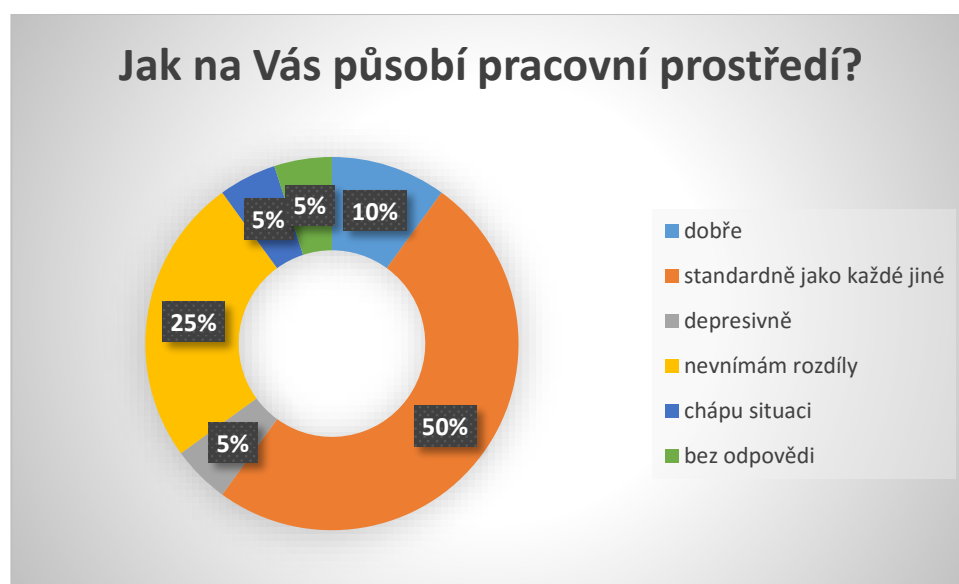
Tlumočníci byli tázáni, zda jsou podle nich státní orgány schopny docenit význam jejich povolání a dostatečně je respektují. Žádný z tlumočnicků na otázku vnímání rovnocennosti nezvolil odpověď „ne“. Ostatní tři odpovědi v této otázce jsou velmi vyrovnané. 14 respondentů hodnotí rovnocennost ze strany státních orgánů pozitivně, přičemž 6 zvolilo odpověď „ano“ a 8 „spíše ne“. Zbylých 6 tlumočnicků je nespokojeno se způsobem, jakým na ně státní orgány pohlíží. Překvapivé je, že jediní dva tlumočníci, kteří na jednu z otázek týkající se celkové spokojenosti spolupráce se státními orgány odpověděli negativně, v této otázce zaznamenali, že podle nich státní orgány doceňují význam jejich povolání a respektují je. Problém jejich celkové nespokojenosti tedy tkívá v něčem jiném.

Odklady

Graf L9. Frekvence odkladů.

Zde se tlumočníci zabývali otázkou, jak často dochází k odkladům. Žádný z respondentů nezvolil možnost „velmi často“. Velká část tlumočnicků (15) zvolila možnost „zřídka“, což svědčí o dobré morálce státních orgánů nebo dobré organizaci jednotlivých procesů. 4 respondenti zvolili možnost „často“ a pouze jedinému tlumočnickovi se za dobu své praxe doposud nestalo, že by došlo k odkladu, což je velmi překvapivé a pro Liberecký kraj nejspíš výjimečné vzhledem tomu, že svou praxi vykonává již více než 20 let a ročně přetlumočí mezi 13-30 procesy.

Graf L10. Vnímání pracovního prostředí.

Především tlumočníci pracující pro policii se mohou velmi často nacházet v prostorách věznice nebo například na místě nehody. Jednají často s lidmi velmi rozrušenými v některých případech i agresivními, komunikují s klienty bezprostředně po trestném činu, ať se jedná o oběti, svědky či pachatele. V této otázce měli tlumočníci možnost vyjádřit, jak na ně působí pracovní prostředí. Volit mohli mezi možnostmi „dobře“, „standardně jako každé jiné“, „depresivně“ nebo „nevnímám rozdíly“. Jako poslední možnost mohli zvolit „jiné“ a do kolonky napsat jakýkoliv pocit, který mají ze svého pracovního prostředí. Jeden respondent ponechal tuto otázku prázdnou, tudíž neodpověděl. Jeden respondent zvolil možnost „jiné“ a do kolonky vyplnil: „chápu situaci“. Z této odpovědi nelze určit, jak na tohoto tlumočníka působí pracovní prostředí. Lze předpokládat, že jakkoliv se cítí, respektuje to a je obeznámen s tím, že některé situace a některá prostředí mohou působit depresivně. Jeden tlumočník zvolil možnost vyjadřující, že na něj prostředí působí depresivně, tento respondent také zvolil možnost, že pracuje zhruba stejně pro oba orgány, nelze tudíž určit, které prostředí je depresivnější. Navíc kvůli okolnosti, že tuto možnost zvolil pouze jeden z dotazovaných 20 respondentů, nelze vytvářet jakékoliv závěry. 5 tlumočnicků nevnímá rozdíly, na 2 tlumočnicků působí jejich pracoviště dobře a na většinu (10) působí jejich pracoviště stejně jako jakékoliv jiné.

Důvod nespokojenosti se spoluprací se státními orgány

V poslední otázce měli tlumočníci možnost otevřeně vyjádřit důvod své nespokojenosti se spoluprací se státními orgány. Otázka nebyla povinná, tudíž data nejsou k dispozici od všech dotazovaných respondentů. 7 tlumočnicků se této otázky ujalo a všichni ve své odpovědi zmínili problém s financemi. 4 tlumočníci reagují na problém s pozdním proplácením faktur. Jeden tlumočník dokonce upřesňuje, ve které z institucí dochází k takovým prodlevám.

„Ze strany soudů je skoro vždy problém s proplácením tlumočného, někdy to trvalo až dva roky. S policií ČR je vždy perfektní spolupráce.“ Tlumočník 2.

Jiný tlumočník uvádí, že proplácení faktur se uskutečňuje většinou po několika měsících a upozorňuje na to, že pokud by se čekalo na konec procesu, mohlo by se jednat o roky (Tlumočník 10). Podle předchozího výroku Tlumočníka 2 lze usoudit, že v některých případech opravdu dochází k proplácení i po takto dlouhé době. Důkazem je také jedna z otázek dotazníku, která zjišťovala právě dobu proplácení faktur, a 8 tlumočnicků z 20 uvedlo, že tlumočné je jim propláceno až po skončení celého procesu. Další tlumočník popisující problematiku proplácení faktur uvádí, že některé soudy odmítají proplácet čas strávený na cestě s odůvodněním, že na to tlumočníci nemají nárok. Tento tlumočník také uvádí problém se soudy, které nerespektují, že pracuje v jiné instituci na plný úvazek a odmítají volit náhradní termín pro dané tlumočení (Tlumočník 12). Zbylí 3 respondenti upozornili na problematiku nízkého finančního ohodnocení. Zde se ale může jednat o problém s právní úpravou, ne s jednotlivými soudy či policií. Jeden z tlumočnicků tuto domněnku potvrzuje svým výrokiem.

„Špatné ohodnocení náročné a vysoce kvalifikované práce, ale to nezáleží na daném soudu či policii ale na zákonech a pravidlech platících v současnosti, tudíž moje nespokojenost je na vrub parlamentu a vlády!“ Tlumočník 5.

Jeden z tlumočnicků také vyjadřuje svůj názor na finanční stránku věci velmi stručně, přesto jasně.

„Nízké finanční ohodnocení. Je to spíše služba zdarma než výdělečná činnost.“ Tlumočník 14.

Další tlumočník uvádí, že toto povolání je po finanční stránce podhodnoceno. Uvádí, že administrativa se mnohdy zdá významnější než samotný tlumočnický úkon, což potvrzuje příkladem, kdy dostane dopis do vlastních rukou oznamující výši přiznaného tlumočného. Tlumočník navrhuje, aby náklady na toto oznámení byly věnovány na samotné tlumočné

(Tlumočník 9). Zde je ale potřeba podotknout, že i v moderním elektronickém světě je administrativa tohoto druhu stále nevyhnutelná a žádoucí.

3.6.1.1 Vyhodnocení

Zastoupení mužů a žen je v Libereckém kraji velmi vyrovnané, o čemž svědčí 55% zastoupení žen a 45% zastoupení mužů. Dotazovaní tlumočníci vykonávají svou profesi z 85 % po dobu delší než 10 let a povolávání jsou v průměru sedmkrát až třicetkrát ročně. Z výsledků dotazníkového šetření není patrné, jaké je zastoupení tlumočnicků pracujících pro soudy a těch pracujících pro policii, ale z odpovědí vyplývá, že tlumočníci spíše spolupracují se soudy.

Na začátku šetření byly položeny dvě hypotézy. Hypotéza 1 tvrdí, že tlumočníci jsou obecně spíše nespokojeni se spoluprací se státními orgány. Výsledky dotazníkového šetření však tuto hypotézu vyvrací. 90 % respondentů vyjádřilo obecnou spokojenost se spoluprací se státními orgány, což potvrzují i následující otázky, v nichž více než polovina tlumočnicků uvádí, že mají během úkonu dostatečné množství pauz a že státní orgány jim poskytují materiály pro dané tlumočení dostatečně s předstihem. Prostředí, v němž tlumočníci pracují, pro ně také nepředstavuje problém. Jeden z důvodů nespokojnosti je pro tlumočnický časová náročnost této profese. Žádný z tlumočnicků se k této problematice blíže nevyjádřil, ale lze odhadovat, že časová náročnost může spočívat především v dojíždění, obzvláště u respondentů tlumočících z méně obvyklých jazyků. Takových tlumočnicků je většinou nedostatek, státní orgány tudíž nemají možnost obvolávat velký počet respondentů.

Nejzásadnější problém ale tlumočníci shledávají ve financích. Na základě dotazníkového šetření lze potvrdit hypotézu 2. Ta tvrdí, že tlumočníci nejsou dostatečně finančně ohodnoceni s ohledem na náročnost této profese. V některých případech se jedná o názor, že tlumočníci nedostávají za svou vysoce kvalifikovanou profesi dostatečné množství peněz, v několika dalších případech vyjadřují tlumočníci nespokojenost s pozdním proplácením faktur. Tuto teorii také potvrzuje poslední otevřená otázka v níž všichni tlumočníci, kteří se ji rozhodli vyplnit, narazili na problematiku finančního ohodnocení. Někteří respondenti zmiňují, že problém je na straně jednoho ze státních orgánů, zatímco s druhou institucí problém nemají. Jiní tlumočníci připisují důvod své nespokojnosti na vrub parlamentu a vlády. Tvrdí, že tyto orgány jsou zodpovědné za malý přísun financí do oblasti soudního tlumočení.

3.6.2 Praha

Na začátek je opět potřeba nastínit profil respondentů. Mezi 20 respondenty z Prahy, kteří vyplnili dotazník, je 12 žen a 8 mužů. Rozdíl tedy není nijak markantní, opět ovšem převažují ženy nad muži, stejně jako v Libereckém kraji.

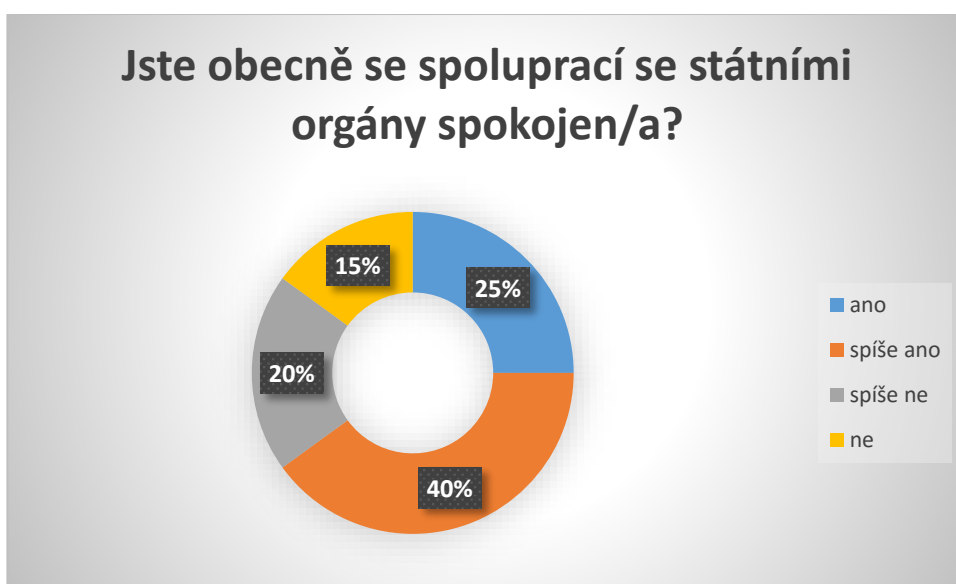
Na otázku, jak dlouho již respondenti vykonávají svou profesi, odpověděla více než polovina (11), že pracují v této oblasti 10–20 let. Další 4 respondenti zvolili odpověď „více jak 20 let“. 70 % tlumočnicků tedy vykonává svou praxi po dobu nejméně 10 let. Opět se tedy potvrzuje, že i přes náročnost tohoto povolání, si tlumočníci své pracovní pozice udržují. Tři respondenti zvolili možnost, vyjadřující, že jejich praxe trvá v rozmezí 3–10 let, a pouze dva se rozhodli pro možnost „méně jak 3 roky“. Délka praxe je zásadní pro analýzu dat, přičemž čím déle tlumočnick svépovolání vykonává, tím věrohodnější odpovědi jsou. Tlumočníci pracující v oboru po dobu kratší než tři roky a ti, kteří nemají stále tolik zakázek jako ostatní tlumočníci, jistě nemají tolik zkušeností a jejich odpovědi nemusí být vždy úplně relevantní.

V další otázce tlumočníci volili možnost, která představovala, kolik úkonů ročně vykonají. Výrazný počet tlumočnicků (9) je státními orgány povolán více jak čtyřicetkrát ročně, což je pro tento výzkum opět velmi pozitivní. Dalších 5 respondentů přetlumočí okolo 13–30 procesů ročně. 4 tlumočníci jsou povoláni sedmkrát až dvanáctkrát do roka a velmi malý počet respondentů zastupuje zbylé dvě možnosti. Pouze 1 tlumočnick vykonává 31–40 úkonů ročně a 1 respondent méně jak 6 úkonů.

V otázce, v níž měli tlumočníci uvést, pro který orgán pracují více, zvolil největší počet respondentů (9) možnost „spíše pro soudy“. Dalších 8 zvolilo možnost, že pracují zhruba stejně pro oba orgány. Nejmenší počet respondentů (3) uvedl, že jejich působnost je především na policii.

Následuje série otázek, v nichž tlumočníci vyjadřovali svůj názor.

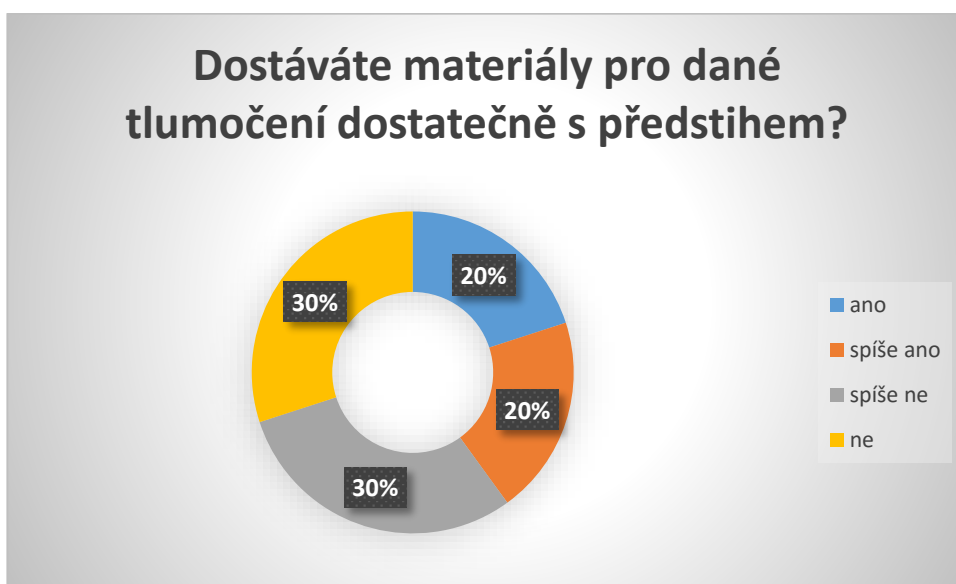
Spolupráce se státními orgány

Graf P1. Spokojenost se spoluprací se státními orgány.

Více než polovina respondentů (65 %) vidí spolupráci se státními orgány pozitivně. 65 % není významná většina, stále ale lze říci, že tento názor převažuje a tlumočníci mají relativně dobré vztahy se státními orgány. Konkrétně 8 respondentů zvolilo odpověď „spíše ano“ a 5 vybralo odpověď „ano“. 4 tlumočníci se rozhodli vybrat odpověď znázorňující spíše nespokojenost a zbylí 3 zvolili odpověď značící nespokojenost.

Poskytování materiálů

Graf P2. Poskytování materiálů před daným tlumočením.

V této otázce tlumočníci reagovali na to, zda mají od státních orgánů k dispozici materiály s předstihem. 60 % respondentů z Prahy vyjádřilo nesouhlas. 6 tlumočnicků zvolilo odpověď, že materiály spíše nedostávají a stejný počet (6) uvedl, že materiály pro dané tlumočení nemají k dispozici s předstihem. Zbýlých 8 tlumočnicků neshledává problém ohledně poskytování materiálů. 4 respondenti zvolili odpověď „spíše ano“ a 4 zvolili „ano“.

Pauzy během tlumočnického úkonu

Graf P3. Pauzy během tlumočnického úkonu.

V této otázce opět více než polovina respondentů vyjádřila nespokojenost. 4 respondenti vyjádřili, že množství pauz, které jim orgány poskytují, není dostatečné. 8 tlumočnicků je shledává jako spíše nedostatečné. Opět nelze určit, zda nespokojenost pochází spíše z řad tlumočnicků spolupracujících s policií nebo se soudy. Tlumočníci pracující pro soudy i pro policii vyjádřili, že množství pauz není adekvátní. Naopak 5 respondentů uvedlo, že množství poskytovaných pauz je pro ně adekvátní a dva poznamenali, že je spíše adekvátní. Jeden respondent zanechal kolonku v této otázce prázdnou.

Graf P4. Spokojenost s finančním ohodnocením.

Velká většina respondentů (75 %) vyjádřila nespokojenost s finančním ohodnocením. Více než polovina tlumočnicků (11) uvedla, že finanční ohodnocení je podle nich nedostatečné, další 4 vyjádřili, že je spíše nedostatečné. Kladně se k této problematice staví pouze 5 respondentů, kteří zvolili odpověď „spíše ano“. Odpověď „ano“ nezvolil ani jeden z respondentů. To svědčí o tom, že v Praze jsou tlumočníci výrazně nespokojeni s financemi, které za své povolání dostávají, soudě podle odpovědí tlumočnicků bez ohledu na to, zda pracují pro soudy či pro policii.

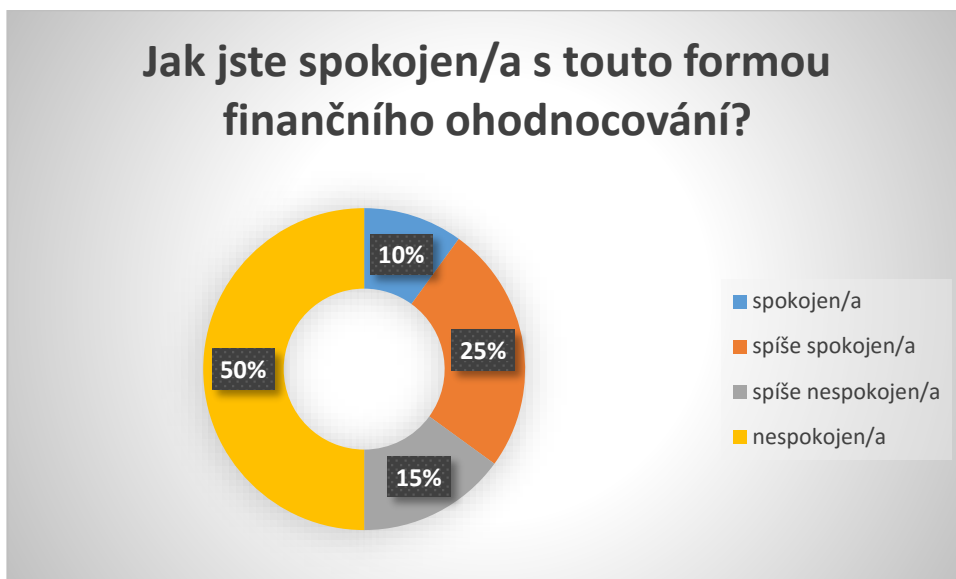
Proplácení tlumočení

Graf P5. Proplácení tlumočení.

Tato další otázka, směřující na finance spojené s tímto povoláním zkoumala, kdy dochází k proplácení tlumočného. 60 % respondentů (12) zvolilo možnost, která značí, že k proplácení tlumočného dochází až po skončení daného procesu. Zbýlý počet tlumočnicků (8) uvedl, že tlumočení jim je proplaceno po skončení daného úkonu.

Spokojenost s formou finančního ohodnocování

Graf P6. Spokojenost s formou finančního ohodnocování

V této navazující otázce měli respondenti uvést, zda jsou s touto formou ohodnocování spokojeni. Více než polovina (65 %) vyjádřila svůj nesouhlas. Z těchto 65 % je 10 tlumočnicků nespokojeno a 3 jsou spíše nespokojeni. S výjimkou jediného respondenta z těchto 13, odpověděli na předchozí otázku, že vyplácení probíhá až po skončení celého procesu. Jelikož některé procesy mohou trvat několik měsíců, někdy až několik let, lze chápat důvod jejich nespokojenosti.

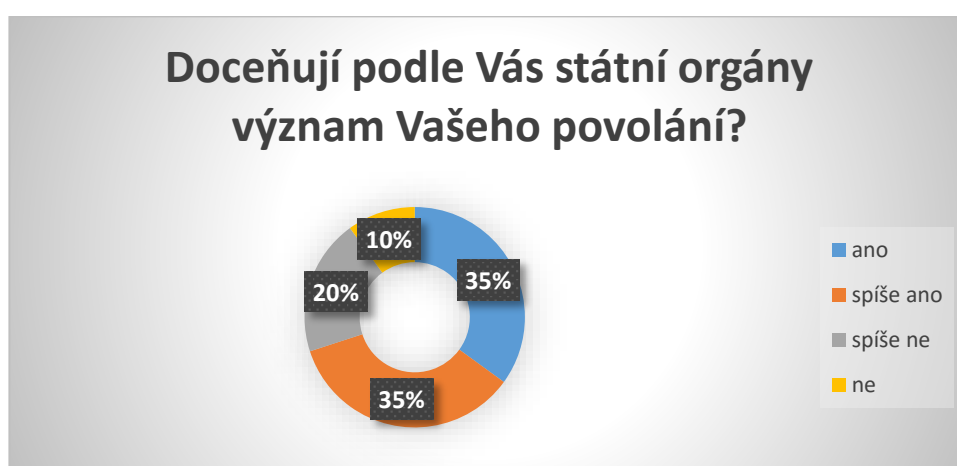
Časová náročnost

Graf P7. Časová náročnost této profese

V této otázce respondenti vyjadřovali, jak vnímají náročnost této tlumočnické profese. 75 % respondentů (15) shledává toto odvětví tlumočení náročným. 10 z nich zaznamenalo možnost „spíše náročné“ a 5 zvolilo „velmi náročné“. 5 tlumočnicků neshledává problém s časovým vypětím spojeným s jejich praxí. 4 tlumočníci hodnotí toto povolání jako spíše nenáročné a 1 jako nenáročné. Tento názor může vycházet z toho, že někteří respondenti tlumočí z netypického jazyka a tudíž jich může být pro daný region pouze velmi málo. Tito tlumočníci pak mohou být povoláni na druhý konec Prahy, než ve kterém působí. Pokud se tlumočnick má pohybovat po Praze v době dopravní špičky, může mu to mnohdy zabrat více času, než pokud by dojížděl z jednoho města do jiného.

Rovnocennost mezi státními orgány a tlumočníky

Graf P8. Rovnocennost mezi státními orgány a tlumočníky

Téměř tři čtvrtiny respondentů vnímá rovnocennost mezi státními orgány a tlumočníky pozitivně. 7 respondentů odpovědělo na otázku, zda státní orgány doceňují význam jejich povolání, „ano“ a stejný počet zvolilo „spíše ano“. Pouze 30 % vyjádřilo v této oblasti nespokojenost. 4 respondenti zvolili možnost vyjadřující, že jsou spíše nespokojeni se situací a 2 respondenti, že jsou nespokojeni.

Odklady

Graf P9. Frekvence odkladů

Na otázku, zda dochází při jednotlivých úkonech k odkladům, ponechal jeden tlumočnick tuto otázku bez odpovědi. Velká část dotazovaných (12) zvolila odpověď „zřídka“ a další významný počet (6) zadalo odpověď „často“ a pouze jeden respondent zhodnotil, že k odkladům dochází velmi často.

Pracovní prostředí

Graf P10. Vnímání pracovního prostředí

Z dotazovaných 20 tlumočnicků 13 vyjádřilo, že na ně pracovní prostředí působí standardně jako každé jiné. Na 2 tlumočnicků působí jejich pracovní prostředí dobře a 5 tlumočnicků shledává své pracovní prostředí depresivně. Mezi těmito tlumočnickými jsou z větší části ti, kteří tlumočí spíše pro policii.

Důvod nespokojenosti se spoluprací se státními orgány

14 respondentů se zhostilo této otázky a přibližně polovina z nich ve své odpovědi zmínila důvod své nespokojenosti spojený s financemi. Ve svých odpovědích zmiňovali problém s pozdním proplácením tlumočného, na nějž se v některých případech čeká třeba i dva roky. Jeden z tlumočnicků také uvádí, že platební morálka je špatná především u soudů, přičemž upozorňuje na to, že některé dlužné pohledávky z nich vymáhá již půl roku, což, jak se zdá, je běžná doba. Uvádí také, že s policií je tato situace výrazně lepší (Tlumočnick 14). Někteří respondenti uváděli, že jejich povolání je obecně velmi špatně ohodnoceno.

„... Odměna u soudů je opět 350 korun za hodinu a záleží na soudci, zda uzná vyšší odměnu za přípravu nebo se mu zdá, že odměna 350 korun je dostatečná. Přitom mají soudní orgány i policie problém, aby tlumočníci chodili na jednání tlumočit. Jedná se často o velký stres, je třeba se okamžitě zorientovat a ze zkušenosti vím, že někteří kolegové prostě tlumočit nechodí, protože jim 350 korun za ty nervy nestojí.“ Tlumočnick 3

Tlumočnick zde také vyjadřuje nespokojenost s tím, že si státní orgány nejspíš dostatečně neuvědomují, co toto povolání obnáší. Mnohdy se stává, že v daném kraji je pro některý z jazyků nedostatek tlumočnicků, ani přesto však neberou státní orgány v některých případech na tlumočnický ohled. Tlumočníci nejsou dostatečně finančně ohodnoceni, a tudíž ztrácí motivaci pokračovat ve spolupráci s těmito institucemi. I někteří další respondenti upozorňují na nerovnocennost a celkové podhodnocování tlumočnické profese.

„... Vyhláška upravující odměny platí od roku 2002. Problémem je atomizace naší profesní skupiny. Ohledně valorizace finančního ohodnocení mají totiž absolutní přednost soudci všech stupňů, exekutoři(!), státní zástupci a notáři, čili vlivné a silné lobbistické skupiny, které umějí zatlačit na nejvyšší státní a legislativní orgány v ČR. Obecný postoj (nenasytných, vůči nám ale velmi restriktivních) soudců: Ale pane tlumočnicku, toto není výdělečná činnost, je to spíš poslání.(!) Vzdání se (směšných) odměn berou jako urážku soudu! Ministerstvo spravedlnosti (nebo spíše Ministerstvo hájící zájmy právnických profesí) téměř ignoruje naši existenci...“ Tlumočnick 15

Je opravdu zarážející, že někteří soudci sdílí názor, že soudní tlumočení je pouze určitý druh poslání, ne výdělečná činnost. Soudci nejspíš shledávají přítomnost tlumočnicků jako samozřejmost, je to povolání jako každé jiné, dostanou za svou odvedenou práci zapláceno, nejspíš si ale neuvědomují, že se jedná o znaleckou profesi, která vyžaduje zkušenosti a praxi a že i přesto, že na povolání soudce je pohlíženo s jistou dávkou úcty, měli by i oni sami mít

úctu k soudním tlumočnickům a respektovat je. Tento tlumočnick navíc upozorňuje na špatnou kvalitu některých soudních tlumočnicků, kterou, jak uvádí, nikdo neověřuje.

Další tlumočnick (Tlumočnick 16) také zmiňuje problém s nerespektováním ze strany orgánů. Ve své odpovědi naráží na interní nařízení Policie České republiky, které uvádí, že tlumočnick nedostává příplatky za spěšnost, za náročnost, dokonce není proplácena ani doprava po Praze. Zmiňuje také to, že soudy platí relativně dobře, což se rozchází s názorem Tlumočnicka 14, který uvádí přesný opak. Z toho lze usoudit, že ve většině případů nejspíš vždy záleží na jednotlivém soudci či pracovišti Policie ČR a možná i na konkrétní situaci. Dále zmiňuje problém s organizací. Uvádí, že se mnohdy stává, že policista obvolává tlumočnický ze seznamu, přičemž několik z nich je již v důchodu, jiní nemají auto, několik má další zaměstnání a z těch pracujících na volné noze několik zjistilo, že dostanou lépe zapláceno, pokud budou tlumočit jinde. Navrhuje tedy založení Tlumočnického ústavu, v němž by tlumočnicki byli zařazeni podle svých jazykových kombinací, a tento ústav by zaměstnával tlumočnický podle časové vytiženosti. To by také mohlo ušetřit spoustu času a prodlev, které vznikají při obvolávání. I tento tlumočnick naráží na horší kvalitu některých tlumočnicků, problém ale shledává v systému.

„... Proč má tlumočnick jet na úkon 100 km, když ví, že mu je zaplatí až za měsíce? Současný systém nefunguje a práci, která by měla být vrcholem v práci tlumočnicka, většinou pak zastávají ti, kdo se podřídí tržní nabídce 200,- á spěšná hodina, což jistě nebudou ti nejlepší. Neinvestoval jsem tolik času a peněz do vzdělání kvůli tomu, abych pak škemral o odměnu nižší než zámečnick, instalatér, sklenář.“ Tlumočnick 16

3.6.2.1 Vyhodnocení

Dotazníkového šetření se zúčastnilo více žen, jejichž zastoupení je 60%. Dotazovaní tlumočnicki z Prahy vykonávají svou profesi ze tří čtvrtin po dobu delší než 10 let. Téměř polovina respondentů provádí více než 40 úkonů ročně.

Úkolem dotazníkového šetření bylo potvrdit, či vyvrátit 2 hypotézy. 1. hypotéza tvrdí, že tlumočnicki jsou obecně spíše nespokojeni se spoluprací se státními orgány. Z jedné otázky, která přímo zkoumala spokojenost tlumočnicků se spoluprací se státními orgány, lze tuto hypotézu vyloučit, neboť 65 % respondentů se v této otázce vyjádřilo pozitivně. Téměř polovina respondentů také potvrdila rovnocennost mezi nimi a státními orgány. Tlumočnicki se ovšem nevyjádřili pozitivně v dalších otázkách. Zmiňují, že jim materiály nejsou poskytovány s předstihem a že jim státní orgány neposkytují dostatečné množství pauz při tlumočení. 75 % respondentů také shledává své povolání časově náročným.

2. hypotéza zmiňuje, že tlumočníci nejsou dostatečně finančně ohodnoceni s ohledem na náročnost jejich profese. Na základě výsledků šetření lze tuto hypotézu potvrdit. Tři čtvrtiny respondentů se ohledně finančního ohodnocení vyjádřily negativně. Další velký počet tlumočnicků toto také potvrdil v otevřené otázce. Odpovědi se velmi často opakovaly a zdůrazňovaly velkou nespokojenost ohledně výše financí. Jeden z respondentů upozorňoval na vyhlášku upravující odměny, která pochází z roku 2002, což znamená, že platy tlumočnicků se za posledních třináct let nezměnily. Velká část také zmiňovala problematiku prodlev s proplácením tlumočného. V některých případech se tlumočnickům stává, že odměnu za daný úkon vidí až s dvouletým zpožděním, což může být pro většinu tlumočnicků velmi demotivující.

3.6.3 Olomoucký kraj

V první fázi bude opět představen profil respondentů. Z dotazovaných tlumočnicků z Olomouckého kraje vyplnily dotazník z větší části ženy. Z 20 respondentů byla získána data od 75 % žen (15) a pouze 25 % mužů (5). Převaha žen není nijak překvapivá, jelikož ve většině lingvistických odvětvích pracuje více žen než mužů.

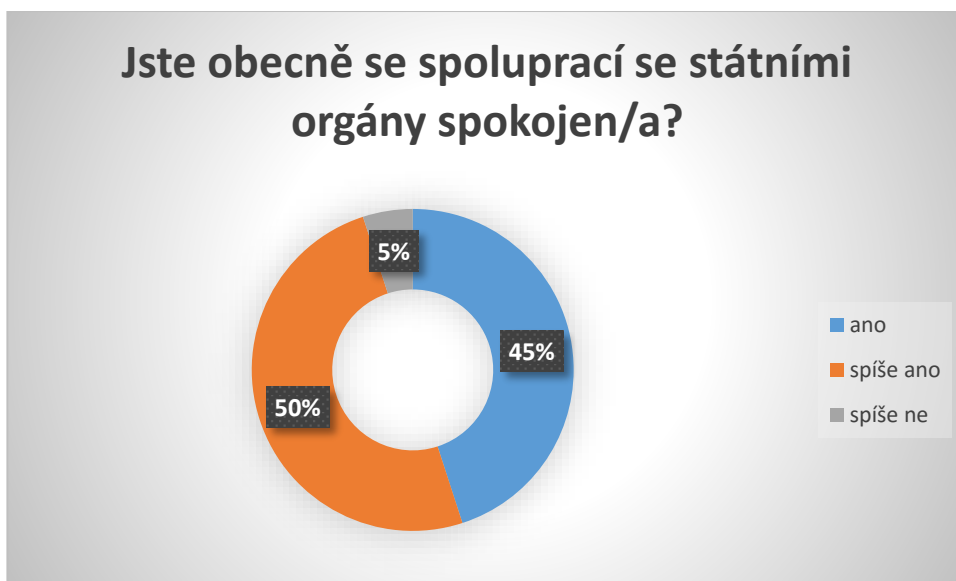
Na otázku týkající se délky praxe odpovědělo 65 % respondentů (13), že svou profesi vykonávají již 10–20 let. 4 tlumočníci pracují v tomto oboru po dobu 3–10 let. Nejmenší počet respondentů (3) zvolilo odpověď znázorňující, že jsou soudními tlumočnickými více než 20 let. Žádný z respondentů se nerozhodl pro odpověď „méně jak 3 roky“.

Z dotazovaných tlumočnicků vyplnila dotazník značná část (6) těch, kteří jsou ročně povoláni pouze méně jak šestkrát. Stejný počet respondentů (6) zvolil odpověď, která značí, že jsou státními orgány povoláni ročně třináctkrát až třicetkrát. 7 tlumočnicků provádí ročně 7–12 úkonů, 3 tlumočníci zvolili odpověď „31–40 úkonů“ a pouze 1 respondent tlumočí více jak 40 úkonů ročně.

Další otázka zjišťovala, zda tlumočníci více spolupracují s policií či se soudy. 8 tlumočnicků zvolilo odpověď „spíše pro soudy“ a stejný počet respondentů (8) pracuje zhruba stejně pro oba orgány. Zbylí 4 tlumočníci pracují pak ve větší míře pro policii.

V následujících několika otázkách tlumočníci vyjadřovali svůj názor na jednotlivé otázky. Kromě poslední otevřené otázky měli tlumočníci vždy na výběr z možností a v některých případech také měli možnost uvést svou vlastní možnost.

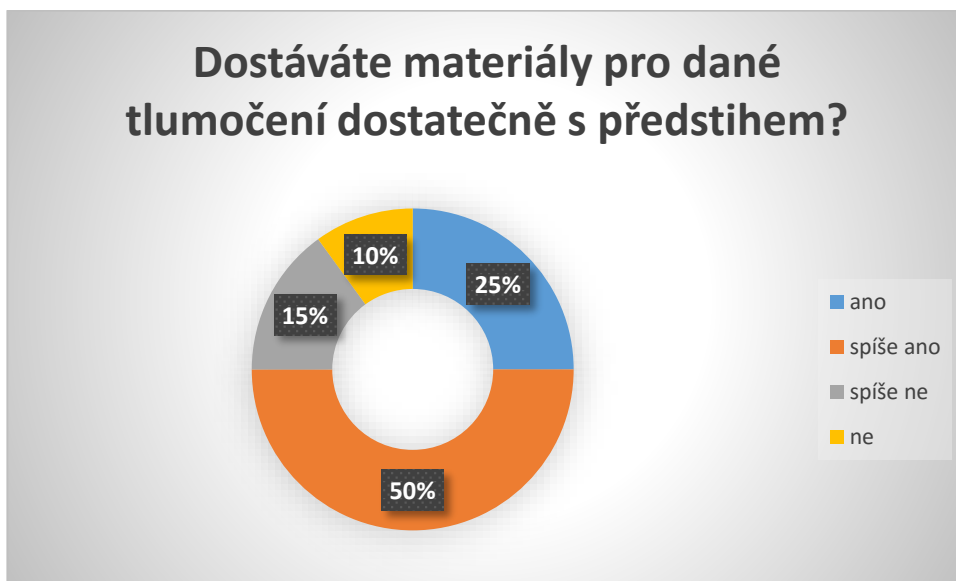
Spolupráce se státními orgány

Graf O1. Spokojenost se spoluprací se státními orgány.

Z odpovědí vyplývá, že tlumočníci z Olomouckého kraje shledávají spolupráci se státními orgány spíše pozitivně. Ani jeden z dotazovaných tlumočnicků neodpověděl, že je se spoluprací obecně nespokojen a pouze 1 tlumočnicků zvolil odpověď „spíše ne“. Zbýlých 95 % hodnotí spolupráci kladně. Polovina účastníků (10) odpověděla, že jsou spíše spokojeni a 9 respondentů zvolilo odpověď, že jsou spokojeni se spoluprací.

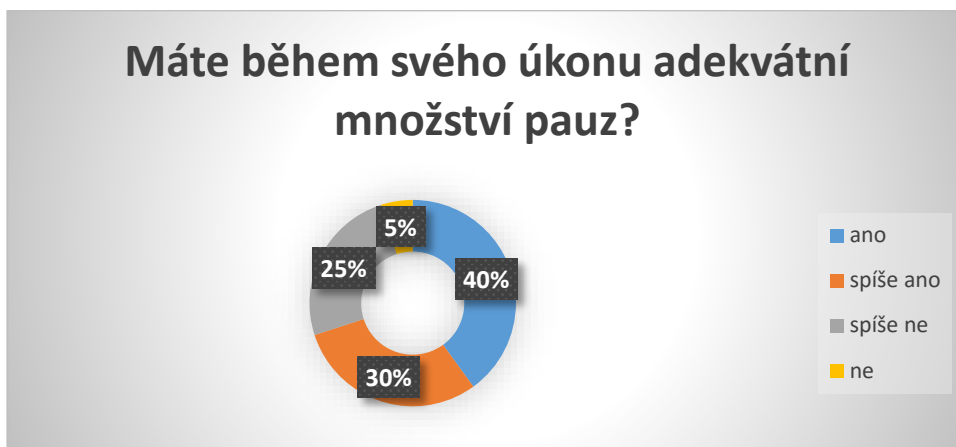
Poskytování materiálů

Graf O2. Poskytování materiálů před daným tlumočením.

75 % respondentů hodnotí i tuto otázku spíše kladně. Polovina tlumočnicků (10) tvrdí, že materiály dostávají spíše s předstihem a 5 respondentů odpovědělo, že materiály mají k dispozici s předstihem. 3 tlumočníci zvolili na tuto otázku odpověď „spíše ne“ a 2 tlumočníci „ne“.

Pauzy během tlumočnického úkonu

Graf O3. Pauzy během tlumočnického úkonu.

I zde jsou tlumočníci z Olomouckého kraje optimističtí. 70 % dotazovaných tlumočnicků hodnotí tuto situaci kladně. 8 tlumočnicků zvolilo odpověď znázorňující, že během tlumočnického úkonu mají dostatek pauz. Dalších 6 tlumočnicků hodnotí množství pauz jako spíše adekvátní. 5 respondentů zvolilo odpověď „spíše ne“ a pouze jediný tlumočnick odpovéděl „ne“.

Finanční ohodnocení

Graf O4. Spokojenost s finančním ohodnocením.

V této otázce jsou odpovědi respondentů naprosto vyrovnané. Polovina (10) hodnotí finanční situaci pozitivně a druhá polovina naopak negativně. 9 respondentů shledává finanční ohodnocení jako spíše dostatečné a dalších 9 ho hodnotí jako spíše nedostatečné. 1 respondent poté shledává finanční ohodnocení jako dostatečné a zbylý 1 tlumočník zvolil možnost „nedostatečné“. Situace je tedy opravdu velmi vyrovnaná a nelze určit, zda je finanční situace týkající se povolání soudních tlumočnicků v Olomouckém kraji příznivá, nebo naopak.

Proplácení tlumočení

Graf O5. Proplácení tlumočení

Odpovědi respondentů na otázku, kdy dochází k vyplácení tlumočného, jasně vypovídají o tom, že z velké části je tlumočení vypláceno ihned po skončení daného úkonu. To je pro tlumočníky Olomouckého kraje jistě příznivé, ale není to zárukou, že jim státní orgány proplatí faktury v rámci jednoho nebo dvou týdnů. 15 respondentů zvolilo odpověď znázorňující, že k vyplácení dochází po daném úkonu. 4 respondenti zvolili druhou možnost, která značí, že vyplácení tlumočného probíhá až po skončení celého procesu. Pouze jediný tlumočník ponechal tuto otázku nezodpovězenou, což může svědčit o tom, že k vyplácení dochází vždy různě a nelze tedy zvolit jedinou možnost.

Spokojenost s formou finančního ohodnocování

Graf O6. Spokojenost s formou finančního ohodnocování

Více než polovina tlumočnicků (75 %) je spokojena s formou proplácení faktur. V návaznosti na předchozí otázku lze tvrdit, že tato spokojenost vyplývá z toho, že většina tlumočnicků nemusí na finanční ohodnocení čekat do ukončení celého procesu. Polovina respondentů (10) zvolila odpověď, v níž je znázorněno, že jsou spíše spokojeni se způsobem vyplácení faktur, dalších 5 zvolilo možnost „spokojen/a“. Zbýlých 5 respondentů zvolilo odpověď „spíše nespokojen/a“. Mezi těmito 5 jsou 4 tlumočníci, kteří na předchozí otázku odpověděli, že k proplácení dochází až po skončení celého procesu. Což opět potvrzuje předchozí domněnku, že tlumočníci jsou nespokojeni, pokud své finance obdrží někdy i po roce, nebo dokonce déle.

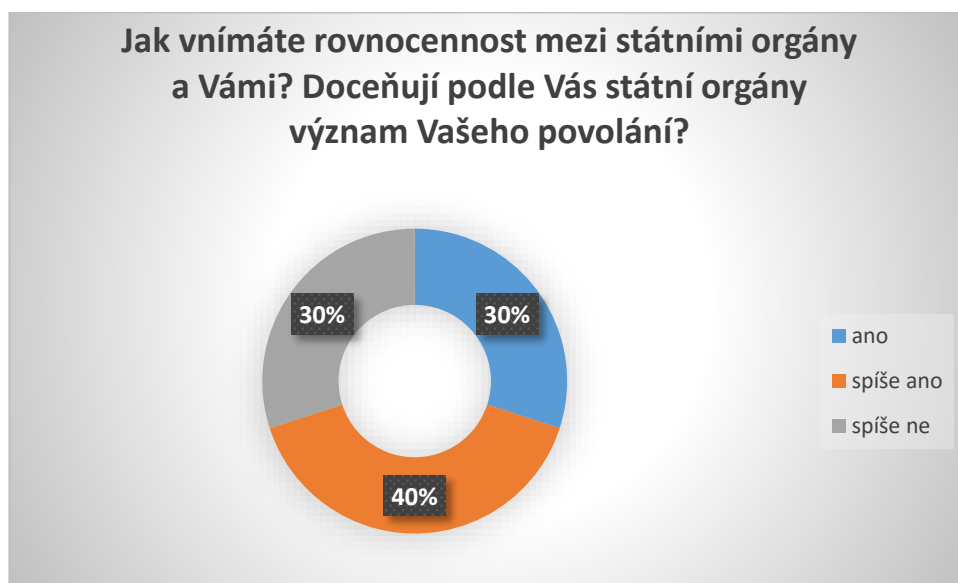
Časová náročnost

Graf O7. Časová náročnost této profese

Značná většina respondentů (80 %) shledává své povolání časově náročným. 14 tlumočnicků hodnotí své povolání jako spíše náročné a další 2 jsou toho názoru, že jejich povolání je velmi náročné. Pouze 20 % respondentů nevidí problém v časové náročnosti. 2 tlumočníci odpověděli, že jejich povolání je spíše nenáročné a zbylí 2 zvolili odpověď „nenáročné“.

Rovnocennost mezi státními orgány a tlumočníky

Graf O8. Rovnocennost mezi státními orgány a tlumočníky

Téměř tři čtvrtiny tlumočnicků (70 %) shledávají, že státní orgány doceňují význam jejich povolání a dochází k vzájemnému respektování těchto pozic. 8 respondentů zvolilo odpověď označující, že dle jejich názoru státní orgány spíše doceňují význam jejich povolání a 6 respondentů odpovědělo na tuto otázku „ano“. Zbylých 6 tlumočnicků naznačilo, že státní orgány je spíše nerespektují. Pro odpověď „ne“ se nerozhodl ani jeden z dotazovaných tlumočnicků.

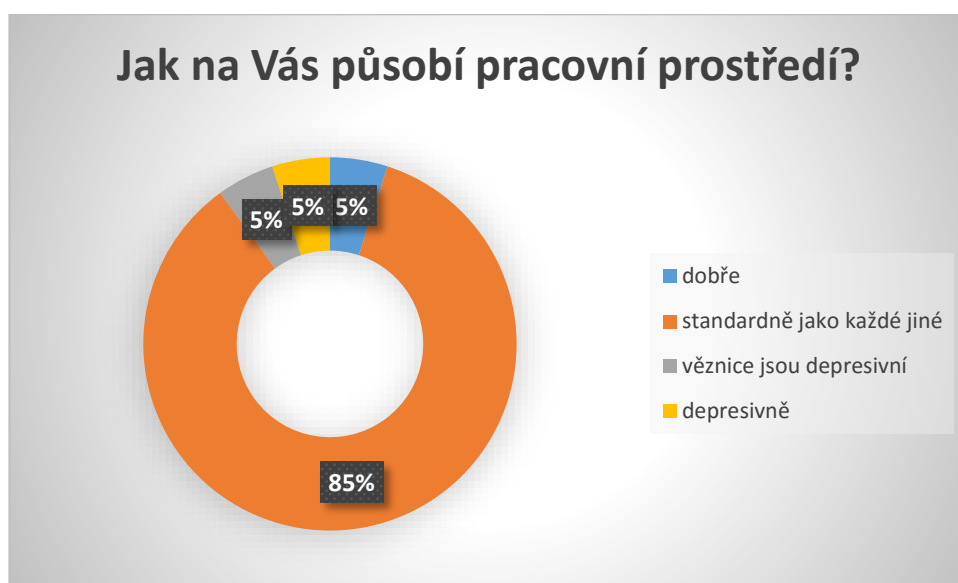
Odklady

Graf O9. Frekvence odkladů

Ani v této otázce nevyjádřilo mnoho tlumočnicků nespokojenost. Na otázku, zda a popřípadě v jaké míře dochází k odkladům, odpovědělo 15 tlumočnicků, že zřídka. Další 4 zvolili možnost „často“ a pouze jediný tlumočnick se za dobu své praxe nesetkal s žádným odkladem.

Pracovní prostředí

Graf O10. Vnímání pracovního prostředí

Největší část respondentů (17) odpověděla, že na ně jejich pracovní prostředí působí standardně jako každé jiné. Na jednoho dotazovaného tlumočnicka působí pracovní prostředí dobře. 2 respondenti uvádějí, že jejich pracovní prostředí může být depresivní. Jeden z nich uvedl, že depresivní je pouze práce ve věznicích. Jednu z nabízených odpovědí „nevnímám rozdíly“ nezvolil ani jeden z tlumočnicků.

Důvod nespokojenosti se spoluprací se státními orgány

Respondenti z Olomouckého kraje nebyli příliš vstřícní ohledně vyplnění poslední otevřené otázky, v níž mohli vyjádřit důvod své nespokojenosti se spoluprací se státními orgány. Této otázky se zhostilo pouze 7 tlumočnicků a jejich odpovědi byli velmi stručné. Důvodem může být to, že 95 % soudních tlumočnicků z tohoto kraje je obecně se spoluprací se státními orgány spokojeno. 4 respondenti opět vyjadřují určitou nespokojenost týkající se financí. V některých případech se jedná o prodlevy v proplácení faktur, jiní zmiňují přímo nespokojnost s výší odměn.

„Celkově bych nehovořila o nespokojenosti. Hlavním problémem je výše odměny.“ Tlumočnick 20

V odpovědi Tlumočnicka 10 je vyjádřena nespokojenost spojená s výší odměn. Navíc také zmiňuje problematiku výše platu ve srovnání s jinými profesemi, a to především se soudci.

„Vyhláška vč. sazebníku je z roku 2002. Je rok 2015 a sazby jsou pořád stejné, což je určitě dobře pro státní orgány a státní rozpočet, ale soudcům se platy zvedají pravidelně příp. po stížnostech na ústavní soud i zpětně.“ Tlumočnick 10

Jiný tlumočnick zmiňuje, že státní orgány, především pak soudci neberou ohled na časové vytížení tlumočnicků. Nedochozí k tomu, že soudce se s tlumočnickem domluví telefonicky a tím se ujistí, že tlumočnick má v danou dobu čas, nýbrž mu přijde písemné upozornění, v němž je uvedeno, kdy se má dostavit před soud. Soudci nejspíš neberou v potaz, že tlumočnicki mohou vykonávat i jiná povolání a bez předchozí konzultace tedy může docházet k tomu, že tlumočnick se vyskytne v situaci, kdy musí odložit či přímo zrušit jednu či druhou zakázku. V případě policie dochází k tomu, že je tlumočnick k danému procesu povolán telefonicky, zde ale může dojít k tomu, že žádají o tlumočení i v nočních hodinách.

„... V některých případech soudce jmenuje tlumočnicka k určitému případu a toto mu sdělí pouze písemně, aniž by si předem telefonicky ověřil, zda má tlumočnick v daný termín čas. V ojedinělých případech policie volá se žádostí o tlumočení i v noci - u soudních tlumočnicků neexistuje institut "nočních služeb", jako např. u lékařů.“ Tlumočnick 12

Tlumočník 14 také uvádí důvod své nespokojnosti spojený s tím, že některé soudy se neptají, zda má tlumočník čas a nařizují své vlastní termíny. V případě policie mají tlumočníci nejspíš pochopení, že povolání mohou být v některých případech opravdu kdykoliv.

3.6.3.1 Vyhodnocení

Respondenty z Olomouckého kraje z velké části zastoupily ženy a dotazník jich vyplnilo 75 %. Tři čtvrtiny tlumočnicků vykonává svou praxi již více než 10 let a ročně jsou povoláni státními orgány v průměru sedmkrát až třicetkrát.

Tlumočníci z Olomouckého kraje obecně vyjádřili spokojenost se spoluprací se státními orgány, o čemž svědčí 95% zastoupení respondentů. Na základě těchto výsledků lze první hypotézu, týkající se spokojenosti se spoluprací se státními orgány, vyvrátit. 60 % respondentů se pozitivně vyjádřilo také v dalších otázkách týkajících se poskytování materiálů s předstihem a množství pauz při daném úkonu. Tlumočníci z tohoto kraje se naopak negativně vyjádřili k časové náročnosti této profese, přičemž 85 % respondentů shledává své povolání náročným s ohledem na dojíždění, délky procesů a různé průtahy během daného tlumočení.

Druhá hypotéza, tvrdící, že tlumočníci nejsou za svou profesi dostatečně ohodnoceni, nemůže být v případě tlumočnicků z Olomouckého kraje potvrzena ani vyvrácena, neboť 50 % respondentů projevilo nesouhlas s výší odměn a 50 % projevilo souhlas. Velká většina je poté spokojena s formou proplácení tlumočného. Tři čtvrtiny respondentů Olomouckého kraje necítí projevy nerespektování ze strany státních orgánů.

Z analýzy těchto dat lze tedy obecně poznamenat, že jsou olomoučtí tlumočníci relativně spokojeni s podmínkami, které mají při výkonu své profese, přičemž jediným úskalím mohou být finance. V tomto případě se většinou jedná o pozdní proplácení faktur, což plyne z poslední otevřené otázky. Z výsledků dotazníku není možné určit, zda jsou podmínky lepší při spolupráci se soudy, či s policií, kde se názory tlumočnicků velmi rozcházejí.

4 Závěr

Tato bakalářská práce zkoumala podmínky, které soudní tlumočníci mají při výkonu své profese. Cílem této práce bylo zjistit, zda se tyto liší v Libereckém kraji, v Olomouckém kraji a v Praze.

V teoretické části byla zmíněna charakteristika soudního tlumočení a popsána role tlumočnicků. Praktická část byla postavena na výzkumu, jehož součástí bylo dotazníkové šetření. Na začátku byly vymezeny dvě hypotézy, přičemž jedna z nich tvrdila, že soudní tlumočníci jsou spíše nespokojeni se spoluprací se státními orgány a druhá, že tlumočníci nejsou dostatečně ohodnoceni s ohledem na náročnost své profese. První hypotéza byla ve všech krajích vyvrácena. Tlumočníci jsou obecně se spoluprací se státními orgány spokojeni. Pouze tlumočníci z Prahy vyjádřili svou nespokojenost s tím, jak na ně státní orgány pohlížejí a jak s nimi zacházejí. To potvrdili tím, že shledávají, že jim státní orgány během tlumočnického úkonu neposkytují dostatečné množství pauz a že nedostávají materiály s předstihem.

Druhá hypotéza, týkající se nedostatečného finančního ohodnocení, byla potvrzena v Libereckém kraji a v Praze. V Olomouckém kraji naopak potvrzena nebyla, neboť polovina tlumočnicků je s výší odměn spokojena. Ve všech krajích však tlumočníci v otevřené otázce zmiňovali problém s nízkým finančním ohodnocením, které nebere v potaz náročnost této profese, a dále také s prodlevami při proplácení faktur za tlumočné. V žádném kraji není možné určit, zda jsou nespokojeni pouze tlumočníci pracující pro policii či ti, kteří pracují pro soudy. Názory na tyto dva státní orgány se velmi lišily. Lze tedy tvrdit, že ve většině případů se vždy jedná o konkrétní instituci a o konkrétní případ či situaci.

Z výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že podmínky, které tlumočníci mají, se v daných krajích liší. Ukázalo se, že soudní tlumočníci pracující v Praze jsou s danou situací nejvíce nespokojeni, přičemž největší problém shledávají ve financích, a to konkrétně ve výši odměn, ale také v prodlevách se splácením faktur. Dále jsou také nespokojeni se spoluprací se státními orgány a velký počet tlumočnicků přiznává, že je často komplikovaná. Naopak nejspokojenější se svými pracovními podmínkami jsou tlumočníci z Olomouckého kraje, kteří se ve všech otázkách vyjadřovali velmi pozitivně. Velká část tlumočnicků neshledává ve spolupráci se státními orgány problém a polovina vyjádřila pozitivní postoj k finanční situaci. Dle vyjádření soudních tlumočnicků z Libereckého kraje jsou si státní

orgány vědomi toho, co profese soudních tlumočnicků obnáší a jsou schopné tlumočnickům ve většině případech poskytovat potřebné materiály a také dostatečné množství pauz. Liberečtí tlumočníci jsou však nespokojeni s finančním ohodnocováním a se způsobem, jak jsou tyto odměny vypláceny.

Naopak v otázkách týkajících se pracovního prostředí a časové náročnosti se tlumočníci shodují nezávisle na tom, v jakém kraji působí. Ukázalo se, že většina tlumočnicků neshledává své pracovní prostředí depresivním. Výrazná většina tlumočnicků ze všech zkoumaných krajů považuje své povolání za časově náročné vzhledem k dojíždění, délce procesů, časové flexibilitě apod.

Sojáková ve svém výzkumu z roku 2011 zjistila, že tlumočníci mají největší problém s nedostatečným finančním ohodnocením (Sojáková, 2012). Vzhledem k výsledkům výzkumu této bakalářské práce lze potvrdit, že podmínky financování ve třech zkoumaných krajích se za čtyři roky nezměnily, což může vést k tomu, že kvalifikovaní tlumočníci budou odmítat vykonávání této profese a státní orgány budou nuceny stále více povolávat *ad hoc* tlumočníky, kteří budou shledávat výši odměn jako dostatečnou, ale u nichž nelze zaručit jejich potřebnou kvalifikaci.

Příloha

Dotazník pro soudní tlumočnický

Žádám Vás o zodpovědné vyplnění následující dotazníku, jehož cílem je zmapovat využití soudních tlumočnicků v České republice a vyhodnotit, jaké mají tlumočníci při práci se státními orgány podmínky.

Pohlaví

- Muž
- Žena

V jakém kraji působíte?

- Praha
- Středočeský
- Jihočeský
- Západočeský
- Východočeský
- Severočeský
- Jihomoravský
- Severomoravský

Jak dlouho jste již soudním tlumočnickem?

- méně jak 3 roky
- 3-10 let
- 10-20 let
- více jak 20 let

Kolikrát ročně tlumočíte?

- méně jak 6 úkonů
- 7-12 úkonů
- 13-30 úkonů
- 31-40 úkonů
- více jak 40 úkonů

Tlumočíte častěji pro soudy nebo pro policii?

- zhruba stejně pro oba orgány
- spíše pro policii
- spíše pro soudy

Jste obecně se spoluprací se státními orgány spokojen/a?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Dostáváte materiály pro dané tlumočení dostatečně s předstihem?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Máte během svého úkonu adekvátní množství pauz?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Shledáváte finanční ohodnocení jako dostatečné?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Kdy dochází k proplacení daného tlumočení?

- po skončení celého trestního procesu
- po daném úkonu

Jak jste spokojen/a s touto formou finančního ohodnocování?

- spokojen/a
- spíše spokojen/a
- spíše nespokojen/a
- nespokojen/a

Jak vnímáte časovou náročnost tohoto povolání (když vezmete v potaz dojíždění, délku procesů, apod.)

- velmi náročné
- spíše náročné
- spíše nenáročné
- nenáročné

Jak vnímáte rovnocennost mezi státními orgány a Vámi? Doceňují podle Vás státní orgány význam Vašeho povolání?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

Jak často dochází k odkladům

- velmi často
- často
- zřídka
- nikdy
- Jiné:

Jak na Vás působí pracovní prostředí?

- dobře
- standardně jako každé jiné
- depresivně
- nevnímám rozdíly
- Jiné:

V čem vidíte důvod své nespokojenosti v souvislosti se spoluprací se státními orgány a jak byste ho řešil/a?

Summary

This bachelor's thesis dealt with work conditions of court interpreters. The aim of this work was to determine if the conditions differ in Liberec region, Olomouc region and Prague.

The theoretical part summarizes the characteristics of the court interpreting and the role of court interpreters. The practical part was based on the research which was conducted through a questionnaire. The research works with two hypothesis, while the first one claims that the court interpreters are rather unsatisfied with the cooperation with state authorities. The second one claims that their compensation is very low considering demands placed on interpreters.

The first hypothesis was disproved in all regions. The interpreters are generally satisfied with the cooperation with state authorities. Only the interpreters from Prague expressed their discontentment regarding to how the state authorities consider their profession. They confirmed that by claiming that state authorities do not enable them adequate amount of pauses and they do not provide them with the materials beforehand.

The second hypothesis dealing with the low remuneration could be proved true in Liberec region and in Prague. The half of the interpreters working in Olomouc are satisfied with the amount of remuneration. Furthermore, the interpreters from all three regions highlighted the problem with the low remuneration which does not take in consideration difficulties of this profession. They also affirmed that there is a problem with delays regarding paying invoices. In neither of the regions it is impossible to determine if the discontentment arises from the point of view of interpreters working for courts or interpreters working for police. Opinions on those institutions differ. It is possible then to assert that it always depends on the specific institution and on specific case and situation.

The result of the questionnaire revealed that work conditions of court interpreters differ in three regions. The study indicates that interpreters working in Prague are the most unsatisfied of all three regions, while the finances seem to be the fundamental problem. The interpreters mentioned the low amount of compensation and delays with paying invoice. Considerable part of interpreters admitted that cooperation with state authorities is complicated. On the other hand, the interpreters from Olomouc region seem to be rather satisfied with their work conditions which is proved by the results of the study. The interpreters answered most of the questions positively and great part of interpreters seem to

have good relationship with the state authorities. Half of these interpreters consider their financial situation to be satisfactory. The court interpreters from Liberec region admitted that state authorities are aware of difficulties of the court interpreters' profession and they are able to provide them with materials beforehand and they allow them to take pauses. However, interpreters from Liberec region are unsatisfied with remuneration.

It was concluded that most interpreters from all the regions together do not consider their working environment to be depressive. Noticeable part of interpreters from three analyzed regions consider their profession time consuming. This can be predictable with regard to the already mentioned length of proceedings or the working hours.

Sojáková conducted a research and the results showed that the greatest problem for the interpreters is inadequate remuneration (Sojáková, 2012).

Her research was conducted in 2011. With regard to the results of the research of this bachelor thesis, it can be concluded that work conditions has not changed in four years. This can result in poor quality of interpreting services while the qualified interpreters will be declining to work for state authorities. *Ad hoc* interpreters will be recruited but state authorities will not check up on their qualification.

Bibliografie

ČEŇKOVÁ, Ivana a kol., 2001. *Teorie a didaktika tlumočení I*. Praha: Ústav translátologie FF UK. 175 s.

ČEŇKOVÁ, Ivana, 2008. *Úvod do teorie tlumočení*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka.

ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 6.

Dostupný také z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?idBiblio=39009&fulltext=&nr=&part=&name=listina~20z~C3~A1kladn~C3~ADch~20pr~C3~A1v~20a~20svobod&rpp=15#local-content>

ČESKÁ REPUBLIKA. *Vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1967, částka 14. Dostupná také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?idBiblio=30965&fulltext=&nr=37~2F1967&part=&name=&rpp=15#local-content>

ČESKÁ REPUBLIKA. *Předpis č. 36/1967 Sb.: Zákon o znalcích a tlumočnících*. 1967

DÖRFL, Luboš, 2009. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*. Praha: C. H. Beck. 205 s.

EDWARDS, Alicia Betsy. *The practice of court interpreting*. Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., c1995, xiv, 192 p. Benjamins translation library, v. 6.

HALE, Sandra Beatriz, 2008. *Controversies over the role of the court interpreter. Crossing borders in community interpreting*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. s. 99–121.

HENDL, Jan, 2005. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha: Portál. 408 s.

ImPLI. *Improving Police and Legal Interpreting 2011–2012*. Final Report. 110 s.

JELÍNKOVÁ, M. In Nekola a kol., *Současné metodologické otázky veřejné politiky*. 2011 s. 197

MIKKELSON, Holly, 2000. *Introduction to court interpreting: Translation Practices Explained*. vol. 1. Manchester: St. Jerome Publishing.

PHELAN, Mary, 2001. *The interpreter's resource*. Buffalo: Multilingual Matters, 217 s.

ROBERTS, Roda, 2002. *Community interpreting: a profession in search of its identity. Teaching translation and interpreting*. 4. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. s. 157–176.

SOJÁKOVÁ, Jana. *Postavení soudního tlumočnicka v České republice*. Praha, 2012. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Vedoucí práce Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Soudní tlumočnick. Praha: Komora soudních tlumočnicků České republiky, 2013, dostupné z: http://static.kstcr.cz/data/uploaded/1420756965969087/st_2013_12_web.pdf

ŠTEFČÍK, Jozef, 2010. *Súdne tlmočenie*. Nitra: Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa.

ULLRICH, Ladislav, 2011. *Měla by se ČR inspirovat slovenskou právní úpravou znalecké, tlumočnické a překladatelské činnosti?* [online] [cit. 2015-07-07]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-53404040-mela-by-se-cr-inspirovat-slovenskou-pravni-upravou-znalecke-tlumocnicke-a-prekladatelske-cinnosti>

Internetové zdroje

Databáze soudních tlumočnicků. Dostupné z:

<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>

Etický kodex Komory soudních tlumočnicků ČR. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz/cz/kst-cr-eticky-kodex>

Komora soudních tlumočnicků. Dostupné z: <http://www.kstcr.cz>

Listina základních práv a svobod. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnicích a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1967-36>

Anotace

Autor:	Karolina Habová
Katedra:	Katedra anglistiky a amerikanistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Název česky:	Podmínky, které tlumočníci mají při výkonu své profese. Srovnání Prahy, Libereckého kraje a Olomouckého kraje
Název anglicky:	Work conditions of court interpreters. Comparison of Prague, Liberec region and Olomouc region.
Vedoucí práce:	Mgr. Marie Sandersová, Ph.D.
Počet stran:	60
Počet znaků:	77 368
Počet příloh:	1
Počet titulů použité literatury:	18
Klíčová slova:	soudní tlumočník, policie, soudy, pracovní podmínky, zákon o znalcích a tlumočnících
Key words:	court interpreter, police, courts, work conditions, act on experts and interpreters

Anotace:

Tato bakalářská práce mapuje podmínky soudních tlumočnicků v Libereckém kraji, Olomouckém kraji a Praze při spolupráci se soudy a Policií ČR. Cílem této práce je zjistit, zda se podmínky při výkonu profese soudních tlumočnicků ve třech krajích liší. Tato práce je rozdělena na dvě části. V praktické části je popsána obecná charakteristika tohoto druhu tlumočení s ohledem na vymezení role tlumočnicka a nároky, které jsou na tlumočnický kladen. Dále je zde zmíněn zákon vymežující profesi soudních tlumočnicků. Praktická část zkoumá pracovní podmínky tlumočnicků a spolupráci se státními orgány ve třech krajích. Průzkum probíhá na základě dotazníkového šetření. Na základě analýzy dat se určí, jak tlumočníci vnímají své pracovní podmínky a spolupráci se státními orgány. Tři kraje budou následně srovnány.

Abstract:

This thesis focuses on the work conditions of court interpreters in Liberec region, Olomouc region and Praha. The aim of this work is to explore if work conditions of court interpreters in cooperation with the Police of the Czech Republic and courts differ in these three regions. The thesis is divided into two parts. The first part describes general features of this type of interpreting with regard to the role of court interpreters and demands which are placed on court interpreters. This part finally deals with the Act on experts and interpreters. The second part examines the work conditions of court interpreters and cooperation with the state authorities. The survey was conducted through a questionnaire which was submitted to court interpreters from three regions. On the basis of data analysis it is possible to determine how the court interpreters perceive their work conditions and cooperation with the state authorities. Three regions will be then compared.